

RAPORT
Warszawskiego Instytutu Bankowości
i Związku Banków Polskich

Portfel Studenta

Edycja VI, wrzesień 2021 r.

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

BANKOWCY
DLA EDUKACJI
program sektorowy

AKTYWNY
STUDENT

SPIS TREŚCI

Studenci w Polsce – trochę statystyk.....	5
Portfel studenta.....	11
Oszczędzanie nie boli – poradnik.....	16
Praktyka a wiedza - finansowy portret własny studenta.....	18
Co warto wiedzieć o kredycie studenckim – poradnik.....	25
Mieszkanie studenta.....	27
Student w cyberprzestrzeni.....	36
Jesteś online? Po pierwsze bezpieczeństwo – poradnik..	43
Student na rynku pracy.....	47

O RAPORCIE

„Portfel Studenta 2021” to szósta edycja opracowania przygotowanego przez Fundację Warszawski Instytut Bankowości i opublikowanego przy okazji rozpoczęcia nowego roku akademickiego 2021/2022 we współpracy ze Związkiem Banków Polskich.

Publikacja w syntetyczny sposób prezentuje i analizuje wybrane aspekty sytuacji finansowej i materialnej polskich studentów, kosztów życia i studiowania, wybieranych kierunków studiów oraz ścieżki kariery absolwentów. Omawiane są także nowe trendy i postawy wynikające m.in. z wymuszonej przez pandemię COVID-19 transformacji cyfrowej wpływającej na tryb realizacji programu studiów. Jak co roku, raport jest dodatkowo uzupełniony o część poradnikową, będącą źródłem cennej wiedzy dla studentów, w szczególności rozpoczynających naukę na polskich uczelniach.

Publikacja oparta jest o dane własne Warszawskiego Instytutu Bankowości, zebrane na podstawie badań opinii społecznej, w tym badania „Sytuacja finansowa młodych Polaków”, przeprowadzonego w sierpniu br. przez pracownię Pollster wśród osób w wieku 18–24 lata.

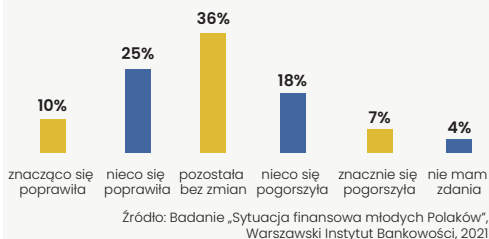
„Portfel Studenta 2021” został także uzupełniony o wybrane dane zewnętrzne pochodzące od takich instytucji jak Ministerstwo Edukacji i Nauki i Główny Urząd Statystyczny oraz podmioty komercyjne jak Centrum AMRON i PwC.

Życzymy ciekawej i inspirującej lektury!

PORTFEL STUDENTA 2021 – KILKA LICZB NA POCZĄTEK

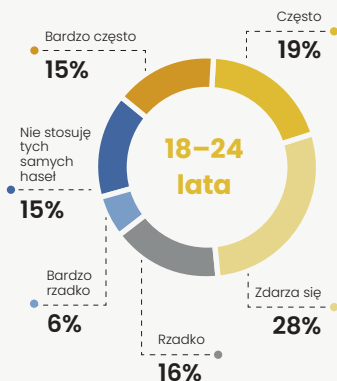
MŁODZI POLACY (FINANSOWO) ODETCHEŃLI

Czy Twoja sytuacja finansowa i materialna w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

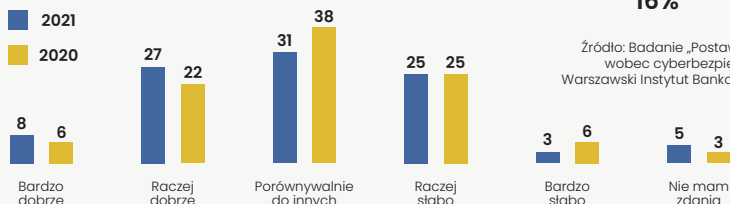
JEDNO HASŁO DO KILKU KONT? – ZBYT DUŻA BEZTROSKA STUDENTÓW

Czy stosujesz te same hasła do różnych kont (bank, poczta elektroniczna, media społecznościowe)?

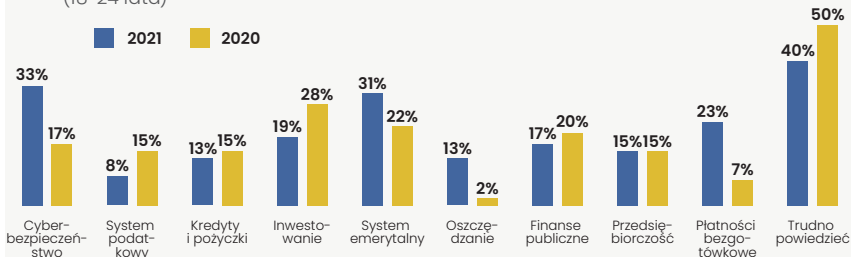
COTRZĘCI STUDENT NIE CZUJE SIĘ LEPSZY (ANI GORSZY) FINANSOWO OD RÓWIEŚNIKÓW

Jak oceniasz swoją obecną sytuację finansową i materialną na tle swoich rówieśników?

CYBERBEZPIECZEŃSTWO I EMERYTURY – TEJ WIEDZY POTRZEBUJĄ MŁODZI

W których obszarach wiedzy finansowej odczuwasz największy niedobór wiedzy? (18-24 lata)

Studenci w Polsce

– trochę
statystyk

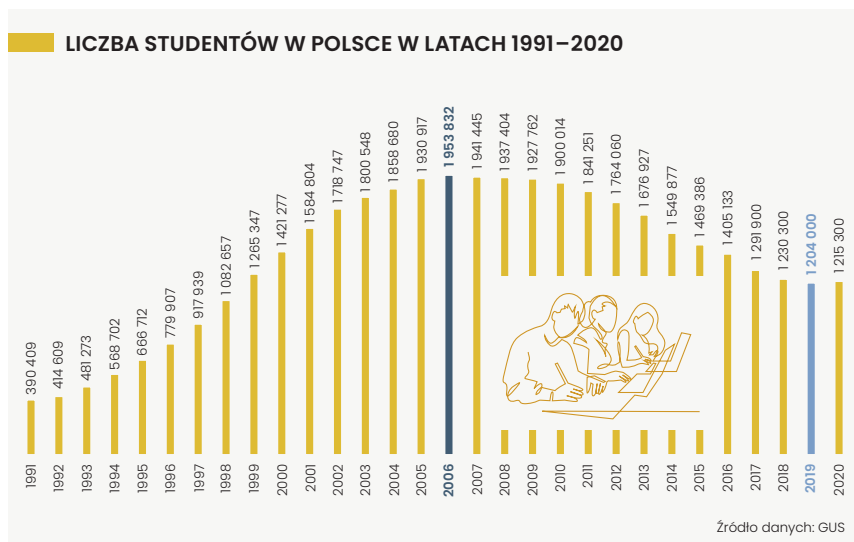
Studenci w Polsce – trochę statystyk

Rok akademicki 2020/2021 był rokiem wyjątkowym pod wieloma względami. Pierwszym z nich jest oczywiście fakt funkcjonowania w dobie pandemii COVID-19. Jak pokażą dalsze dane niniejszego Raportu miała ona wpływ na większość obszarów studenckiego życia. Pierwszy raz w historii zajęcia akademickie były prowadzone całkowicie w trybie zdalnym.

Na uwagę zasługują również najnowsze dane GUS, które wskazują, że w polskich uczelniach na koniec 2020 roku kształciło się o 11,3% więcej studentów niż w roku poprzednim. Obecnie w Polsce studiuje 1 215 300 osób.

Z roku na rok maleje liczba uczelni w Polsce. Obecnie maturzyści mogą wybierać studia z oferty 349 szkół wyższych, w tym ze 130 publicznych oraz 219 niepublicznych.

Zdecydowaną większość osób studiujących stanowią studenci studiów stacjonarnych. Tę formę kształcenia wybrało 65,6% młodych ludzi. Na studiach I stopnia spotkamy 62,7% studiujących, na II stopniu 22,9%, zaś studentami studiów jednolitych magisterskich jest 14,1%.

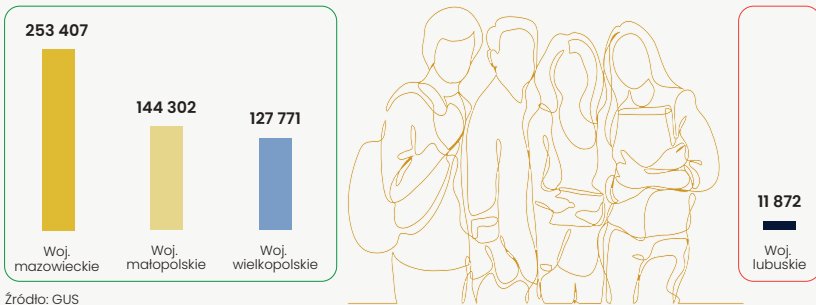

Tak jak w latach ubiegłych większość osób studiujących w Polsce stanowią kobiety – 58%.

Niezmiennie na pierwszym miejscu województw pod względem liczby studentów zajmuje województwo mazowieckie (253 407 osób), na drugim miejscu znajduje się województwo małopolskie (144 302 osób), a podium zamyka województwo wielkopolskie (127 771 osób). Na drugim końcu znajduje się województwo lubuskie (11 872 osób).

Rokrocznie maleje jednak liczba absolwentów. W roku akademickim 2019/2020 polskie uczelnie opuściło 293,4 tys. osób, co w porównaniu z rokiem akademickim 2010/2011 wskazuje na spadek, aż o 41%. Wyjątkiem był tu jedynie rok akademicki 2016/2017, gdzie zanotowano lekki wzrost liczby absolwentów. W tej grupie również przeważały kobiety, które stanowiły 63,2% ogółu osób odbierających dyplom ukończenia studiów.

RANKING WOJEWÓDZTW ZE WZGLĘDU NA LICZBĘ STUDENTÓW

LICZBA STUDENTÓW WG FORMY KSZTAŁCENIA

LICZBA CUDZOZIEMCÓW STUDIUJĄCYCH W POLSCE

Razem: **84,7 tys.** z czego **73,2 tys.** podjęło studia stacjonarne

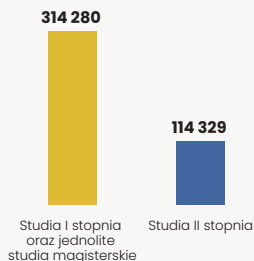
Mimo pandemii wzrosła również liczba cudzoziemców studiujących w Polsce. Wg danych GUS liczba ta wynosi 84,7 tys. cudzoziemców, czyli o 3% więcej niż w poprzednim roku akademickim. Najliczniejszą grupę stanowią osoby pochodzące z Ukrainy (38,5 tys.) oraz Białorusi (9,7 tys.). Większość cudzoziemców podjęło studia stacjonarne (73,2 tys. osób).

Najchętniej wybierane uczelnie i kierunki studiów

Polskie uczelnie przyjęły w roku akademickim 2020/2021 przyjęły w swoje mury 428 609 studentów, z których 314 280 rozpoczęło studia I stopnia oraz jednolite studia magisterskie, a 114 329 studia II stopnia.

LICZBA PRZYJĘTYCH STUDENTÓW (rok akademicki 2020/2021)

Razem:
428 609

Źródło: Opracowanie własne

Młodzi ludzie najchętniej wybierali studia z oferty uczelni ekonomicznych, uczelni technicznych oraz uniwersytetów. Pierwszą trójkę najchętniej wybieranych uczelni zdominowały politechniki. Na pierwszym miejscu znalazła się Politechnika Poznańska (6,6 kandydata na jedno miejsce), tuż za nią znalazła się Politechnika Gdańska (6,5 kandydata), a na trzecim miejscu uplasowała się Politechnika Warszawska (6,3 kandydata). Wśród uczelni ekonomicznych największą popularnością cieszył się Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie (5,2 kandydata), zaś wśród uniwersytetów klasycznych – Uniwersytet Wrocławski (5,1 kandydata). Kandydaci na studia wybierali również ofertę edukacyjną uczelni niepublicznych. Tutaj na pierwszym miejscu znalazły się Uniwersytet SWPS (w grupie studiów stacjonarnych) oraz Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu (studia niestacjonarne).

Do najpopularniejszych kierunków studiów w Polsce, na studiach I stopnia i jednolitych studiów magisterskich, należą informatyka (ponad 33 500 kandydatów), psychologia (ponad 29 000) oraz zarządzanie (blisko 25 500 kandydatów).

LICZBA KANDYDATÓW NA STUDIA NA JEDNO MIEJSCE

Politechniki

Uczelnie ekonomiczne

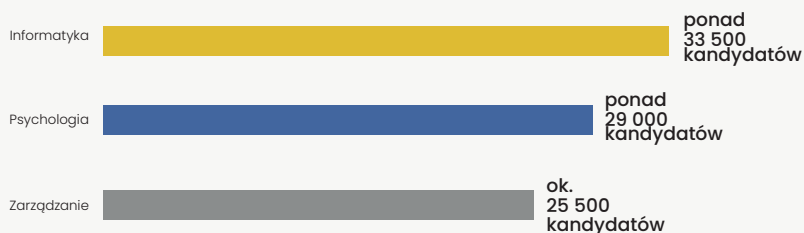

Uniwersytety (klasyczne)

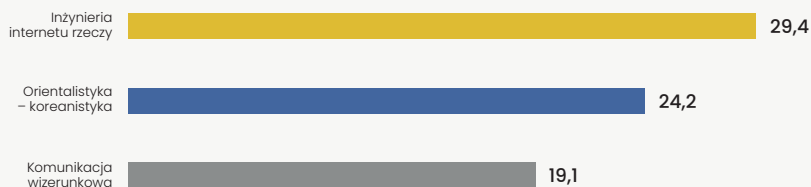
Źródło: Opracowanie własne

NAJCHĘTNIEJ WYBIERANE KIERUNKI STUDIÓW

Źródło: Opracowanie własne

NAJWIĘCEJ KANDYDATÓW NA JEDNO MIEJSCE WG KIERUNKÓW STUDIÓW W POLSCE

Źródło: Opracowanie własne

Ciekawiej przedstawia się sytuacja, gdy przyjrzymy się liście topowych kierunków z uwzględnieniem kandydatów na jedno miejsce. Tutaj prym wiedzie kierunek Inżynieria internetu rzeczy, gdzie o jedno miejsce ubiega się, aż 29,4 kandydatów! Na drugim miejscu znalazła się Orientalistyka – koreanistyka (24,2 kandydatów). Natomiast trzecie miejsce zajęła Komunikacja wizerunkowa (19,1 kandydatów).

Portfel studenta

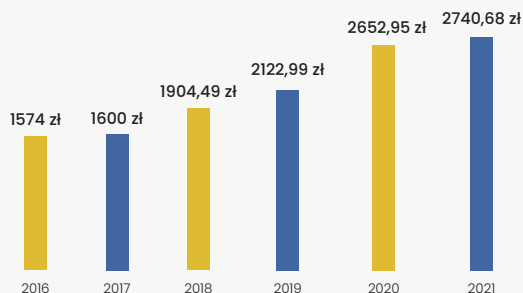
PORTFEL STUDENTA

Czy pandemia w faktyczny sposób zmniejszyła wysokość miesięcznych wydatków studenta? Na pewno, zmieniła strukturę tego budżetu, chociażby poprzez decyzję o pozostaniu w domu rodzinnym i ograniczeniu kosztów życia w innym mieście. Z drugiej strony rosnąca inflacja w Polsce, a także przynajmniej czasowe zamrożenie dodatkowych źródeł dochodów z tzw. pracy dorywczej mogło wpłynąć na ogólną sytuację finansową studenta. Tegoroczna symulacja miesięcznego rachunku, przeprowadzona regularnie od 2016 r., zakłada delikatny, ale jednak wzrost kosztów studiowania i utrzymania. Dotyczy ona studentki, która mieszka w domu rodzinnym w okolicach dużego miasta akademickiego, jakim jest Kraków, studiuje zaocznie i zdalnie uczestniczy w zajęciach uczelnianych – łącznie składa się to na kwotę 2740,68 zł. Jeśli jednak symulacja dotyczyłaby studenta na studiach stacjonarnych, a więc nie ponoszącego kosztów z tytułu czesnego, suma miesięcznych wydatków wyniosłaby poniżej 2000 zł. Byłby to poziom zbliżony do wydatków sprzed kilku lat.

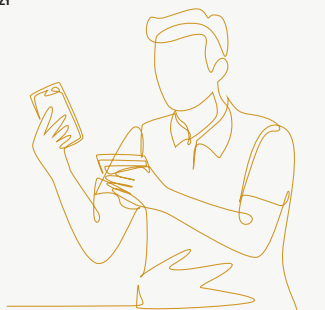
Największy procent wydatków studenckich (w przypadku studiów niestacjonarnych, czyli mniej więcej co trzeciego studenta w Polsce) stanowią koszty czesnego. Stawki cen za kształcenie są bardzo różnorodne. Każda z tych kwot jest zależna od wielu czynników: miasta, rodzaju kierunku czy wymaganych materiałów, które udo-

WYDATKI STUDENTA ROSNĄ – NA PEWNO W PRZYPADKU STUDIÓW NIESTACJONARNYCH

Średnie miesięczne wydatki studenta w Polsce w oparciu o wyliczenia z poprzednich edycji raportu „Portfel Studenta”

Źródło: Opracowanie własne

stępnia uczelnia. Porównując wysokość czesnego kierunku prawo w 4 wybranych uczelniach, średnia kwota wynosi ponad 6625 zł za rok akademicki. Studia w formie niestacjonarnej na Uniwersytecie Warszawskim wymagają opłaty w wysokości 8500 zł rocznie, na Uniwersytecie Jagiellońskim 7000 zł, natomiast na Uniwersytecie Wrocławskim opłata wynosi 6100 zł, a na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza 4900 zł. Pozostałe kwoty, jak np. czynsz lub cena miesięcznego wyżywienia mogą ulegać zmianie w zależności od decyzji studenta o pozostaniu w domu rodzinnym, a w dobie pandemii także od ogólnego rozporządzenia o nauce zdalnej.

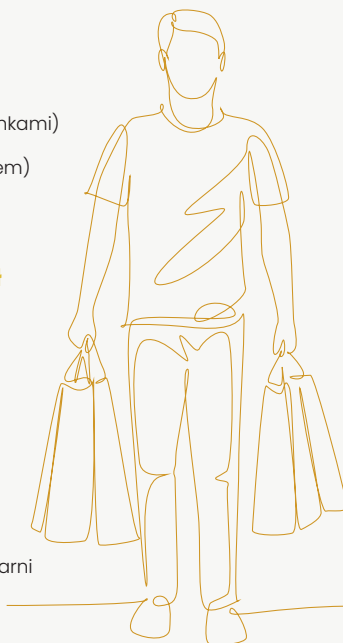
STUDENTKA PRAWA Z KRAKOWA, MIESZKA W NIEPOŁOMICACH W DOMU RODZINNYM (II STREFA)

Kalkulacja średnich miesięcznych wydatków

- Czesne za studia – **777,78 zł**
- Wsparcie budżetu domowego – **300 zł**
- Żywność i alkohol – **350 zł**
- Netflix – **10,40 zł** (w ramach pakietu z koleżankami)
- Spotify – **6 zł** (w ramach pakietu z rodzeństwem)
- Wyjście na imprezę ze znajomymi z grupy (2 razy w miesiącu) – **120 zł**
- Wyjście na randkę (3 razy w miesiącu) – **75 zł**
- Kartek na basen – **37,50 zł** (75 zł za 60 dni)
- Bilet miesięczny (I i II strefa) – **79 zł**
- Przewóz osób – **50 zł**
- Rachunek za telefon – **50 zł**
- Kosmetyki i artykuły chemiczne oraz higieniczne – **150 zł**
- Lunch/ Spotkanie na mieście/ Wyjście do kawiarni (2 razy w tygodniu) – **160 zł**
- Lekcje języka angielskiego – **240 zł**
- Materiały na zajęcia – **45 zł**
- Ubrania i pozostałe wydatki – **290 zł**

Razem: 2740,68 zł

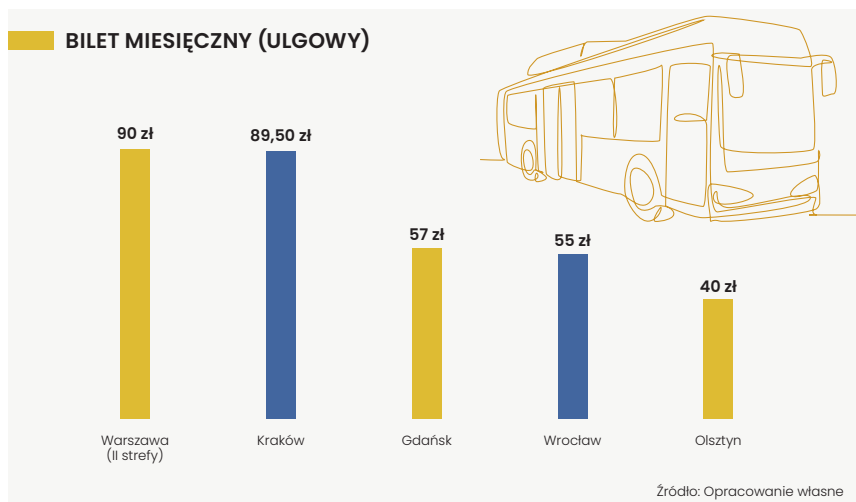

Źródło: Opracowanie własne

Kolejnym znaczącym czynnikiem wpływającym na wydatki studenta jest komunikacja miejska i podmiejska w przypadku, gdy student musi dojeżdżać do danej miejscowości. Poza podróżami związanymi z uczelniami student korzysta z komunikacji, aby m.in. spotkać się ze znajomymi mieszkającymi w mieście czy zrobić zakupy w galerii handlowej. W takiej sytuacji najkorzystniejszą ofertą jest zakup biletu miesięcznego, a jeśli student musi przemieszczać się między strefami powinien od razu kupić taki, który obejmuje jak najbardziej rozległy obszar/teren. Porównując największe miasta akademickie najtańsze przejazdy oferuje Olsztyn (koszt 40 zł miesięcznie), następnie Wrocław (55 zł miesięcznie; wszystkie linie). Natomiast najdrożej jest w Warszawie (90 zł miesięcznie; dwie strefy) i w Krakowie (89,50 zł miesięcznie; trzy strefy).

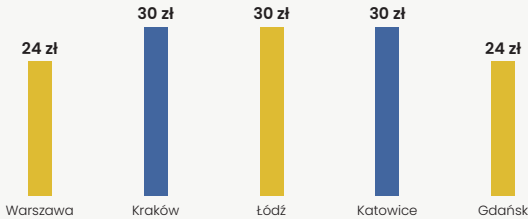
Oprócz komunikacji miejskiej student może korzystać z innych, bardziej ekologicznych środków transportu jak rower czy hulajnogę, szczególnie ten drugi wariant stał się w ostatnim czasie niezwykle popularny. Najprawdopodobniej dlatego, że poza możliwością łatwego przemieszczania się dostarcza użytkownikom wiele przyjemności z jazdy, jest pewnego rodzaju atrakcją. Ceny za wypożyczenie hulajnogę zmniejszają z roku na rok. Aktualnie jedną z najtańszych opcji są przejazdy po Warszawie i Gdańsku (24 zł za godzinę), a najdroższą np. po Krakowie (30 zł za godzinę), przy czym należy pamiętać, że wiele zależy od firmy, od której chętni wypożyczają hulajnogę.

Ważną kwestią jest rozsądne i odpowiedzialne korzystanie z tego typu sprzętu.

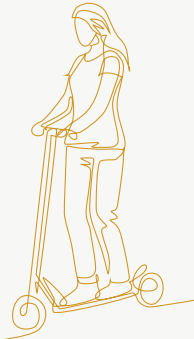

HULAJNOGI (PRZYKŁADY NA PODSTAWIE OFERTY JEDNEJ Z FIRM)

(zł/godzinę)

Źródło: Opracowanie własne

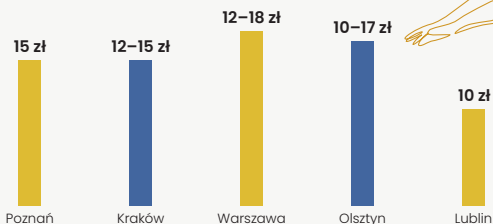

Po całym dniu spędzonym przy biurku czy gonieniu po mieście warto dać wszystkim mięśniom czas na regenerację, można np. wybrać się basen. Pływanie jest formą aktywnego odpoczynku, który poza polepszeniem kondycji fizycznej poprawia również nastrój.

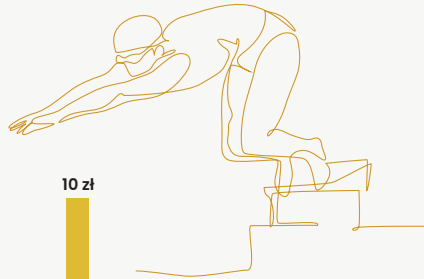
Cena biletu zależy od dnia, godziny i danej pływalni, ale nie należy się przejmować, ponieważ większość ośrodków oferuje wiele opcji. W zależności od możliwości finansowych i czasu, który dana osoba chce poświęcić na taką aktywność może zakupić jednorazową wejściówkę na godzinę lub wykupić abonament. Wiele uczelni udostępnia swoje baseny, gdzie ceny są dość podobne. Przykładowo w Poznaniu można skorzystać np. z pływalni Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, bilet kosztuje 15 zł za godzinę.

PŁYWALNIA

(zł/godzinę)

Źródło: Opracowanie własne

OSZCZĘDZANIE NIE BOLI

Dzięki oszczędnościom można na więcej sobie pozwolić i to niekoniecznie w bardzo odległej przyszłości. Trzeba jednak być konsekwentnym i nie wydawać odkładanych pieniędzy na chwilowe potrzeby. Choć oczywiście pokus nie brakuje ;) Wiemy, że większość studentów chętnie oszczędza jednak warto przypomnieć sobie kilka podstawowych zasad.

Krok 1: Budowanie swoich oszczędności zacznij od dobrego planu. Zastanów się i policz jakie środki możesz przeznaczyć na comiesięczne oszczędzanie. To nie musi być od razu duże kwoty!

Krok 2: Zastanów się nad swoją najbliższą przyszłością - niekoniecznie nad tym, co będziesz robić w „piąteczek” ;) Pomyśl na co może przydać Ci się dodatkowa rezerwa finansowa i świadomie ją buduj.

- ➔ Zabezpiecz pulę środków na wydatki nieregularne (np. zakup nowych ubrań czy prezenty okolicznościowe dla przyjaciół). Dzięki temu będziesz mógł świadomie i ze środków własnych finansować tego typu wydatki, bez konieczności zaciągania zbędnych kredytów.
- ➔ Zabezpiecz środki na awaryjne wydatki (np. na naprawę swojego smartfona, który podczas ostatniej imprezy dość niefortunnie upadł na chodnik). W ten sposób twój „regularny” budżet będzie bardziej uodporniony na wydatki losowe.

Krok 3: Pomyśl o swojej przyszłości także w dłuższej perspektywie. Zastanów się jakie wydatki będą Cię czekały na przestrzeni najbliższych kilku/kilkunastu lat.

- ➔ Pomyśl o systematycznym odkładaniu np. na swoje wymarzone mieszkanie – banki wesprą Cię kredytem hipotecznym, rodzice pewnie też postarają się pomóc, ale musisz również samodzielnie zbierać środki na tzw. wkład własny (obecnie wynosi 20% wartości mieszkania).
- ➔ Nadprogramowe środki możesz przeznaczyć także na specjalne lokaty długoterminowe, z których zysk spłynie do Ciebie za np. 10 lat.

 Krok 4: Emerytura kojarzy Ci się zapewne z ukochaną babcią, ale wbrew pozorom dotyczy też Ciebie. Pamiętaj, aby myślenie o oszczędzaniu na ten cel zacząć jak najwcześniej.

- ➔ Budując swoje oszczędności pamiętaj, iż według danych GUS koszty życia (opłaty stałe, wyżywienie, usługi) rosną każdego roku w sposób szybszy od naszych zarobków.
- ➔ Warto już dziś budować swój kapitał finansowy, tak by móc spokojnie cieszyć się nim na emeryturze tj. okresie, w którym nie będziemy mieli tak dużego wpływu na wysokość naszych dochodów jak dziś.

 Krok 5: Decydując się na skorzystanie z produktów inwestycyjnych oferowanych przez rynek finansowy, upewnij się, że rozumiesz mechanizm ich działania koncentrując się na 3 kluczowych elementach – korzyściach, kosztach i ryzyku.

- ➔ Ryzyko inwestycyjne – wiąże się z każdą formą pomnażania kapitału. Pamiętaj, by przy wyborze określonego produktu zrobić analizę wszelkich zagrożeń oraz poświęć czas, by je dobrze zrozumieć albo pozwolić sobie je wytłumaczyć.
- ➔ Korzyści – uprawnienia i zyski jakie daje Ci dana forma oszczędności. W przypadku akcji może to być prawo do dywidendy, a w przypadku lokat prawo do wcześniejszego wypłacenia środków.
- ➔ Koszty – mogą być związane z prowizją, marżą lub innymi opłatami. W przypadku funduszy inwestycyjnych może to być np. opłata za zarządzanie, która jest naliczana od wysokości kwot jakie wpłacasz.

 Krok 6: Dokonaj szerokiej analizy produktów inwestycyjno-oszczędnościowych dostępnych na polskim rynku finansowym, takich jak: lokaty, obligacje skarbowe, obligacje korporacyjne, fundusze inwestycyjne, czy też akcje spółek giełdowych.

 Krok 7: Po prostu zacznij oszczędzać. To nie jednorazowa sesja – trzeba zacząć i sumiennie realizować, aby osiągnąć oczekiwany efekt ;)

Praktyka a wiedza

- finansowy
portret własny
studenta

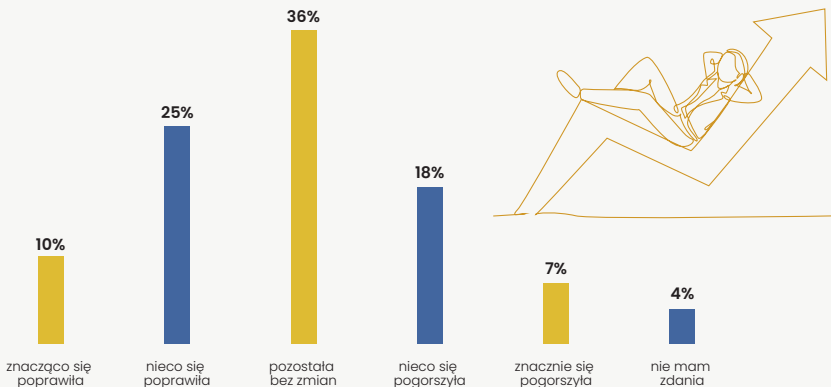

Praktyka a wiedza - finansowy portret własny studenta

Jak wynika z symulacji miesięcznego rachunku, opracowanego w poprzednim rozdziale raportu, struktura wydatków studentów uległa pewnym zmianom – na ile trwałym pokaże najbliższy rok akademicki. Na szczęście, dzięki stopniowemu opanowywaniu sytuacji epidemiologicznej i postępującej akcji szczepień przeciwko COVID-19, polscy studenci mogli stopniowo ponownie rozglądać się za pracą dorywczą chociażby w gastronomii, handlu czy usługach. W obliczu utrzymującej się wysokiej inflacji (5,4% w sierpniu br. według danych Głównego Urzędu Statystycznego) nawet przy wspomnianym ograniczeniu niektórych stałych kosztów utrzymania to bardzo ważny zastrzyk gotówki w miesięcznym budżecie. Znajduje to zresztą odzwierciedlenie w wynikach badania przeprowadzonego przez pracownię Pollster wśród młodych Polaków w wieku 18–24 lata w sierpniu br. na zlecenie WIB. I tak dla co trzeciego badanego (35%) sytuacja finansowa w ciągu ostatniego roku poprawiła się, a pogorszenie (pewne lub znaczne) zadeklarowało 25% osób. Dla porównania w 2020 r., pozytywną ocenę swojego statusu materialnego wyraziło jedynie 8% studentów, podczas gdy pogorszenie aż 53%.

MŁODZI POLACY (FINANSOWO) ODETCHEŃLI

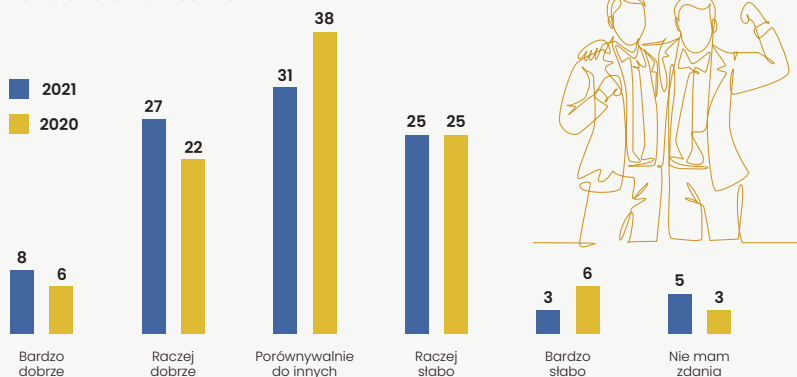
Czy Twoja sytuacja finansowa i materialna w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

Źródło: Badanie „Sytuacja finansowa młodych Polaków”, Warszawski Instytut Bankowości, 2021

CO TRZECI STUDENT NIE CZUJE SIĘ LEPSZY (ANI GORSZY) FINANSOWO OD RÓWIEŚNIKÓW

Jak oceniasz swoją obecną sytuację finansową i materialną na tle swoich rówieśników?

Źródło: Badanie „Sytuacja finansowa młodych Polaków”, Warszawski Instytut Bankowości, 2021

Ważnym punktem odniesienia dla studentów jest nie tylko to na co sami mogą sobie pozwolić finansowo, ale także jakie możliwości mają ich rówieśnicy. I tak 31% młodych Polaków ocenia swoją sytuację finansową jako porównywalną do innych, ale o 4 p.p. więcej jest zdania, że jest ona lepsza niż kolegów. Podobnie jak w 2020 r., co 4. z badanych twierdzi, że mówiąc kolokwialnie raczej „ma gorzej” niż inni.

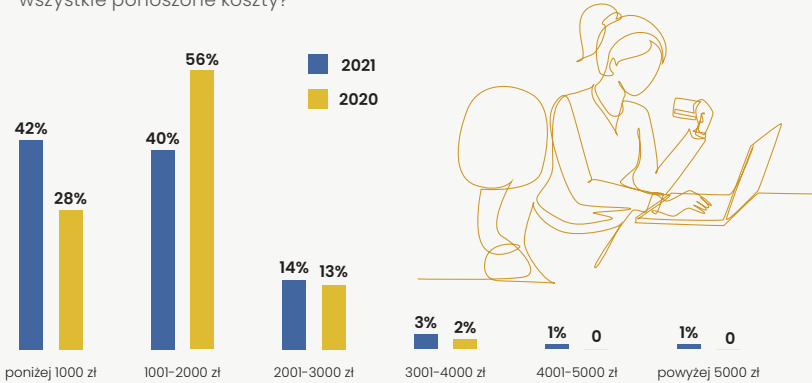
Według deklaracji badanych na zlecenie WIB, aż 42% osób twierdzi, że wydaje miesięcznie poniżej 1000 zł (wzrost r/r o 14 p.p.) – kwota ta jednak już od października może znacząco wzrosnąć. Studenci przyzwyczaili się do zajęć zdalnych i braku fizycznej obecności na uczelni, niemniej w przypadku gdy wbrew oczekiwaniom tryb studiowania będzie miał charakter co najmniej hybrydowy to pojawi się konieczność częstszych wizyt w ośrodkach akademickich np. z dala od domu rodzinnego.

Miesięczne wydatki – bez względu na ich faktyczną wysokość – powinny być zbilansowane w taki sposób, aby móc regularnie odkładać pewne określone kwoty. To nie tylko przejaw przeczności, ale i finansowej dojrzałości. Jak wynika z danych WIB, najwięcej bo 23% badanych oszczędza miesięcznie od 250 do 500 zł. W stosunku do 2020 r., wzrósł odsetek osób oszczędzających powyżej 500 zł (z 15% do 18%), ale największy przyrost jest wśród deklarujących brak oszczędzania (z 8% do 13%).

Zeszlatoroczna sytuacja z lockdownem gospodarki i licznymi obostrzeniami odcisnęła piętno również na poziomie oszczędności. Nie inaczej jest w przypadku studen-

WYDATKI MIESIĘCZNE SPADAJĄ, ALE CZY TO SIĘ UTRZYMA?

Ile wynoszą Twoje średnie miesięczne wydatki, uwzględniające wszystkie ponoszone koszty?

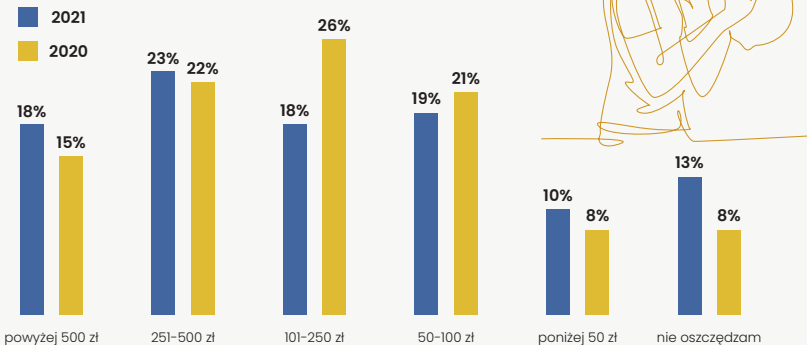

Źródło: Badanie „Sytuacja finansowa młodych Polaków”, Warszawski Instytut Bankowości, 2021

tów, z których to część w skutek utraty dodatkowych źródeł dochodów, musiało uszczuplić swoje oszczędności. Widać to w deklaracjach na temat braku posiadanych „zaskórniaków” (wzrost wskazań z 9% w 2020 r. do 14% w 2021) i stopniowych

POLSCY STUDENCI OSZCZĘDZAJĄ, ALE NIESTETY ROŚNIE ODSETEK BEZTROSNIKICH

Jaką średnio kwotę miesięcznie udaje Ci się zaoszczędzić?

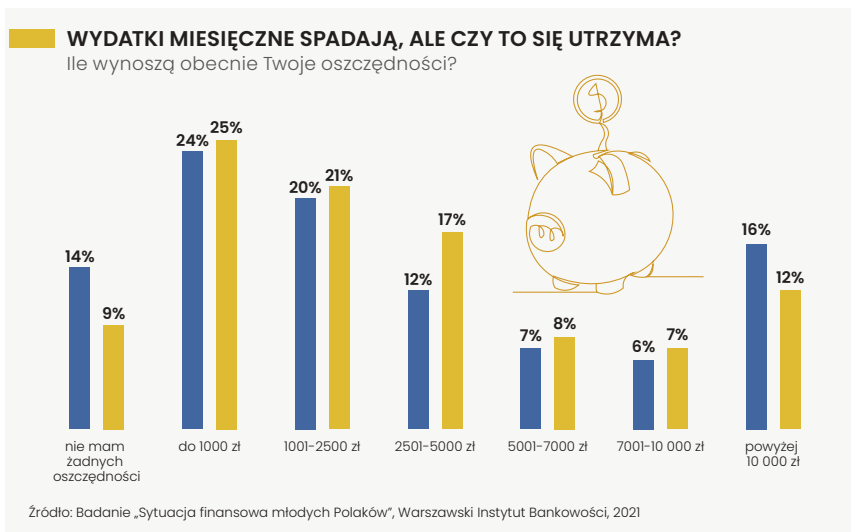
Źródło: Badanie „Sytuacja finansowa młodych Polaków”, Warszawski Instytut Bankowości, 2021

spadkach praktycznie we wszystkich przedziałach kwotowych. Na uwagę (i pochwałę) zasługują jednak najwytrwalsi, którzy mimo niekorzystnych okoliczności zewnętrznych przekroczyli kwotę odłożonych 10 000 zł (wzrost r/r z 12% do 16%).

Podstawą dobrych praktyk w zarządzaniu własnym budżetem jest znajomość pewnych podstaw teoretycznych. Tymczasem, według danych WIB, który co roku we współpracy z Fundacją GPW bada poziom wiedzy finansowej Polaków, osoby w wieku 18-24 lata wciąż mają bardzo wiele do zrobienia w tym obszarze. Dość powiedzieć, że aż 90% badanych jest zdania, że ich wiedza w tym zakresie jest mała lub bardzo mała.

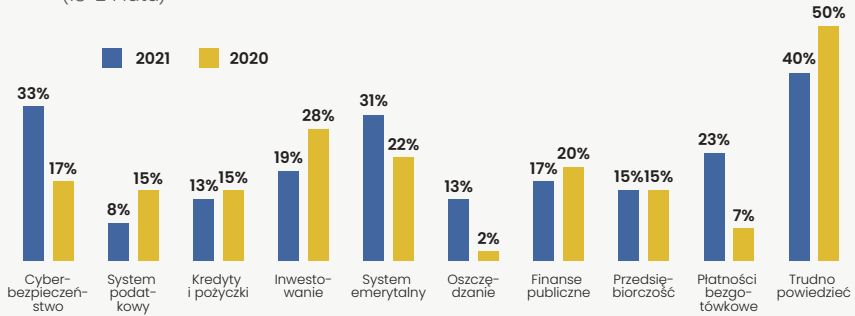
Największe problemy – i de facto największe potrzeby – młodzi Polacy odczuwają w poprawie wiedzy z zakresu cyberbezpieczeństwa (33%) i systemu emerytalnego (31%). Po doświadczeniu na własnej skórze skutków gospodarczych pandemii wzrosło w stosunku do 2020 r. zainteresowanie tematem oszczędzania (z 2% do 13%) i płatności bezgotówkowych (z 7% do 23%).

Nieco optymistyczniejsze wnioski płyną z danych dotyczących dokładnego czytania umów przed jej podpisaniem. Wydaje się, że konsekwentna edukacja w zakresie m.in. przestrzegania najważniejszych zasad formalnego zaciągania zobowiązań finansowych, zaczyna powoli przynosić efekty. To co cieszy najbardziej w porównaniu do 2020 r. to znaczący wzrost osób deklarujących bardzo dokładne

CYBERBEZPIECZEŃSTWO I EMERYTURY – TEJ WIEDZY POTRZEBUJĄ MŁODZI

W których obszarach wiedzy finansowej odczuwasz największy niedobór wiedzy? (18-24 lata)

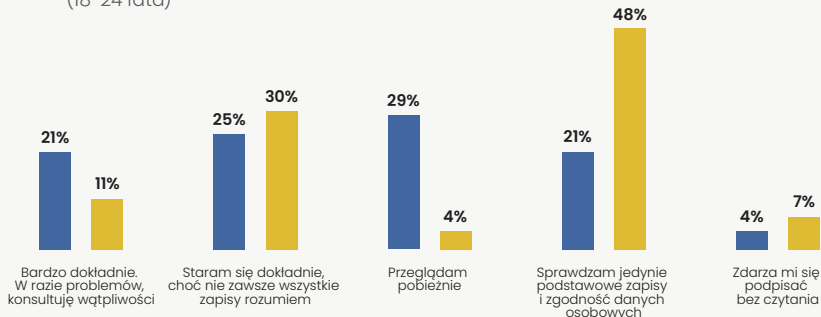
Źródło: Badanie „Poziom wiedzy finansowej Polaków”, Warszawski Instytut Bankowości i Fundacja GPW, 2021

czytanie umów (z 11% do 21%) przy jednoczesnym spadku tych, którzy sprawdzają jedynie poprawność danych osobowych (z 48% do 21%).

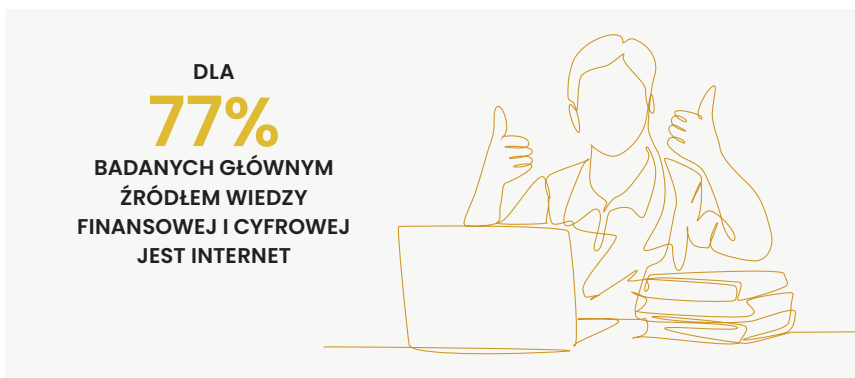
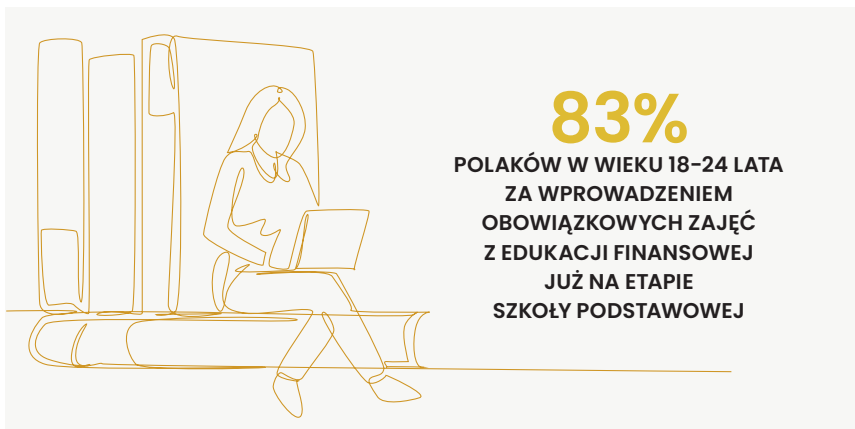
Ponadto, badani w wieku 18-24 lata wskazali, że zdecydowanie oczekują większej aktywności w procesie nauczania podstaw wiedzy finansowej od szkoły i nauczycieli (92%) i najchętniej kompetencje w tym zakresie nabywaliby podczas spotkań bezpośrednich jak wykłady czy szkolenia (60%).

UMOWA FINANSOWA DO PODPISU – STUDENCI CORAZ UWAŻNIEJSI

Na ile dokładnie czytasz umowę z instytucją finansową przed jej podpisaniem? (18-24 lata)

Źródło: Badanie „Poziom wiedzy finansowej Polaków”, Warszawski Instytut Bankowości i Fundacja GPW, 2021

Co warto wiedzieć o kredycie studenckim

Przyznawany na preferencyjnych warunkach i dostępny przez cały rok – to główne zalety kredytu studenckiego. Można się o niego ubiegać niezależnie od innych otrzymywanych świadczeń stypendialnych – wystarczy, że dochód na osobę w rodzinie w roku ubiegania się o kredyt nie przekroczy 3000 zł. Procedura składania wniosku jest jednorazowa, a student będzie otrzymywał kredyt przez cały okres studiów.

Kto może uzyskać kredyt?

O kredyt może się ubiegać student do ukończenia 30 roku życia lub doktorant, który nie skończył 35 lat. Wniosek o kredyt może składać także osoba ubiegająca się o studia, wówczas wypłata kredytu nastąpi po uzyskaniu statusu studenta. O kredyt studencki można ubiegać się przez cały rok. Decyzja kredytowa powinna zapadnąć w ciągu 30 dni.

O kredyt mogą się ubiegać cudzoziemcy, którym udzielono zezwolenia na pobyt stały, rezydenci długoterminowi Unii Europejskiej, uchodźcy czy posiadacze Karty Polaka.

Kredyt studencki – ile i dla kogo?

O kredyt studencki można się ubiegać niezależnie od innych otrzymywanych świadczeń stypendialnych – wystarczy, że dochód na osobę w rodzinie w roku poprzedzającym rok ubiegania się o kredyt nie przekroczy 3000 zł. Kredyt może być w całości poręczony przez Bank Gospodarstwa Krajowego, a więc student nie musi martwić się o to, czy dochody rodziców pozwolą na odpowiednie zabezpieczenie spłaty. Spłata kredytu może zostać również poręczona Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Student sam decyduje w jakiej wysokości środki chce otrzymywać z banku w czasie studiowania. Można wybrać kwotę od 400 zł do 1 000 zł miesięcznie. W trakcie pobierania kredytu student może dokonać zmiany wysokości otrzymywanych środków, dostosowując je do aktualnych potrzeb.

Spłata – dopiero po dwóch latach po ukończeniu studiów

Rozpoczęcie spłaty następuje dopiero dwa lata od ukończenia studiów. Jest to czas na podjęcie pracy po studiach i ustabilizowanie sytuacji finansowej.

Splata kredytu odbywa się na bardzo korzystnych warunkach finansowych – odsetki wynoszą jedynie połowę stopy redyskontowej weksli NBP, a okres spłaty rozkłada się na okres dwukrotności pobierania kredytu, a więc miesięcznie absolwent spłaca połowę kwoty, którą otrzymywał co miesiąc studiując! Przykładowo student pobierający miesięcznie 800 zł, dwa lata po zakończeniu studiów będzie spłacał około 400 zł miesięcznie.

Jeżeli student ukończy studia w gronie 10% najlepszych studentów otrzyma obligatoryjne umorzenie nawet do 50% wartości kredytu!

Gdzie udzielany jest kredyt?

Kredyt studencki jest udzielany przez wybrane banki komercyjne. Jego preferencyjne warunki są możliwe dzięki dopłatom z Funduszu Kredytów Studenckich finansowanym z budżetu państwa.

Aktualnie wniosek o udzielenie kredytu można składać w następujących instytucjach:

- ➔ PKO Bank Polski S.A.,
- ➔ Bank PEKAO S.A.,
- ➔ Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. (wraz ze zrzeszonymi bankami spółdzielczymi),
- ➔ SGB-Bank S.A. (wraz ze zrzeszonymi bankami spółdzielczymi).

Warunki spłaty kredytu

W przypadku trudności ze spłatą kredytu przewidziane są narzędzia stanowiące realne udogodnienie w regulowaniu zobowiązania. Wysokość miesięcznej raty może być zmniejszona do 20% średniego miesięcznego dochodu kredytobiorcy, a w przypadku trudnej sytuacji życiowej – można złożyć wniosek o zawieszenie na 12 miesięcy spłaty kredytu wraz z odsetkami.

Jeżeli trudna sytuacja życiowa będzie uniemożliwiła spłatę kredytu, wówczas minister może umorzyć kredyt częściowo, a szczególnych przypadkach nawet w całości.

Źródło: Ministerstwo Edukacji i Nauki

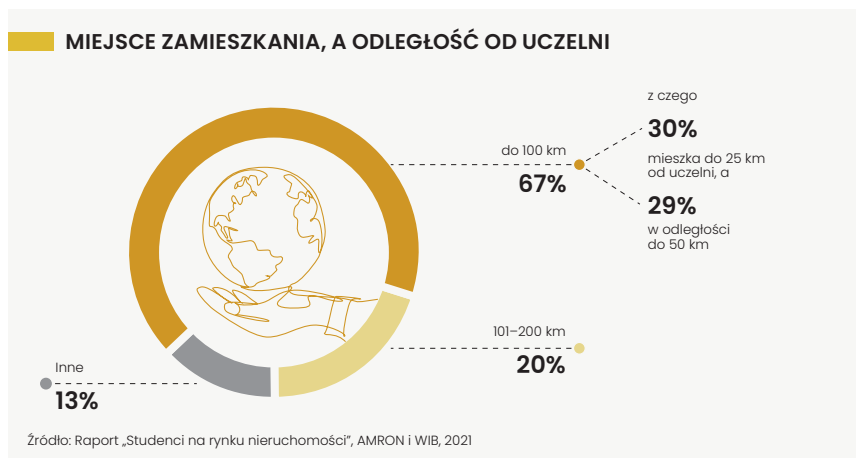
Mieszkanie studenta

Mieszkanie studenta

Jednym z większych wydatków w studenckim budżecie jest zakwaterowanie. Niezależnie czy mówimy tu o wynajmie „na mieście”, czy o miejscu w domu studenckim. Udział kosztów zakwaterowania potrafi wahać się między 1/3 a 1/2 średnich kosztów miesięcznego życia studenta. Nie zmieniło się to w czasie pandemii. Choć w chwili ogłoszenia zmiany formy studiowania, ze stacjonarnej na zdalną, duża część studentów zrezygnowała z wynajmu swoich „czterech kątów”, to kwoty za wynajem nie uległy większej zmianie. W marcu 2020 roku prawie co trzeci student zerwał lub zawiesił umowę najmu i wyprowadził się z miasta, w którym studiował.

Jak wygląda sytuacja w przededniu roku akademickiego 2021/2022? Ważnym elementem jest zniesienie przepisów dot. całkowitej nauki zdalnej. W gestii uczelni pozostawiono organizację zajęć dydaktycznych. W większości przypadków podjęto decyzję o studiowaniu w formie hybrydowej. Tam, gdzie jest to konieczne (np. ze względu na charakter studiów), kształcenie odbywa się stacjonarnie. Wszelkie formy zajęć, które nie wymagają obecności na uczelni, prowadzone są w formie zdalnej. Wg najnowszego raportu „Studenci na rynku nieruchomości 2021” przygotowanego przez Centrum AMRON oraz Warszawski Instytut Bankowości 67% ankietowanych studentów mieszka w odległości do 100 km od uczelni. Drugą największą grupą są młodzi ludzie, mieszkający w przedziale 101–200 km (20%). Przyglądając

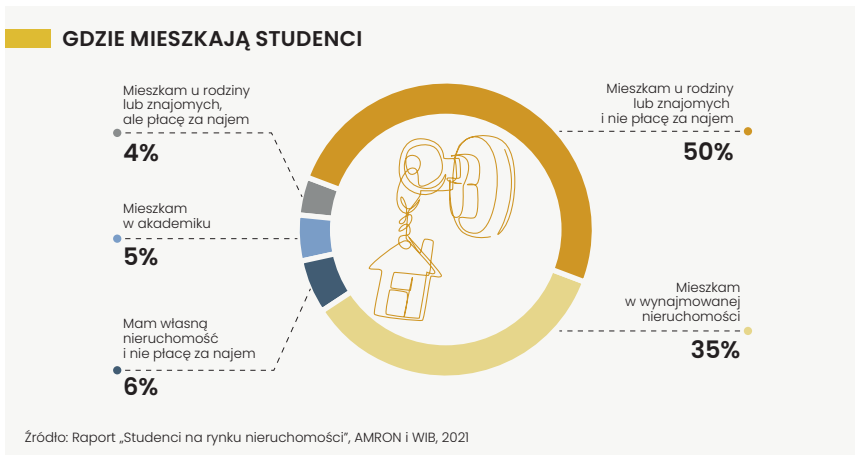

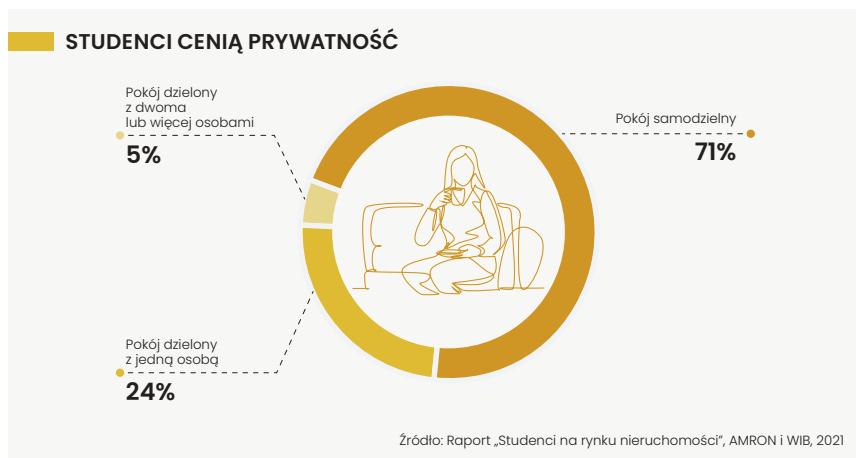
się bliżej ankietowanym, którzy mieszkają w pierwszym przedziale (do 100 km) możemy zauważyć, że niewiele mniej niż 1/2 z nich mieszka w odległości do 50 km. Tutaj wartości rozkładają się prawie równo, 30% mieszka do 25 km od uczelni, a 29% w odległości do 50 km.

Według tegorocznych danych widoczne zmiany zaszły w przedmiocie najmu studenckiego. W semestrze letnim roku akademickiego 2020/2021 aż połowa ankietowanych wskazała, że mieszkała u rodziny lub znajomych, nie ponosząc z tego tytułu żadnych kosztów. 6% ankietowanych posiada własną nieruchomość, a 44% ponosi opłaty z tytułu najmu i tej grupie przyjrzymy się poniżej.

Spośród 44% osób ponoszących opłaty za najem, 35% mieszkało „na mieście”, 5% w domu studenckim, a 4% płaciło za mieszkanie u rodziny lub znajomych.

W porównaniu z poprzednim raportem możemy dostrzec wyraźną zmianę. Liczba mieszkających u rodziny lub znajomych i nieponoszących opłaty za najem wzrosła aż o 25 p.p., zaś liczba studentów stacjonarnych najmujących odpłatnie mieszkanie lub pokój spadła o 18 p.p. Zmianie uległa również liczba mieszkających w domach studenckich. W tym przypadku zanotowano spadek o 8 p.p. względem roku ubiegłego.

Wśród najliczniejszej grupy studiujących, czyli studentów stacjonarnych, największą popularnością cieszą się pokoje wynajmowane od osób prywatnych. Taką formę zamieszkania wybrała prawie połowa ankietowanych (48%). Studenci cenią sobie również prywatność. Aż 71% ankietowanych wynajmujących pokój, wynajmowało je samodzielnie. 24% współdzieliło pokój z jedną osobą, a jedynie 5% – z dwoma lub więcej osobami.

Ile kosztuje zakwaterowanie studenta?

Niezmiennie najważniejszym czynnikiem wpływającym na decyzję o wynajęciu pokoju lub mieszkania jest cena. Studenci stawiają ją na pierwszym miejscu. Jest ona ważniejsza niż dostępność komunikacyjna, odległość od uczelni czy standard wynajmowanego lokum.

W zależności od rodzaju nieruchomości średni koszt studenckiego zakwaterowania waha się pomiędzy 425 złotych (współdzielony pokój w domu studenckim wg studentów stacjonarnych) a 2 310 złotych (mieszkanie w Warszawie na wyłączność wg studentów niestacjonarnych).

DUŻA RÓŻNICA KOSZTÓW NAJMU STUDENCKIEGO

Współdzielony pokój
w domu studenckim
wg studentów stacjonarnych

425 zł

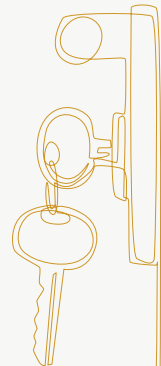
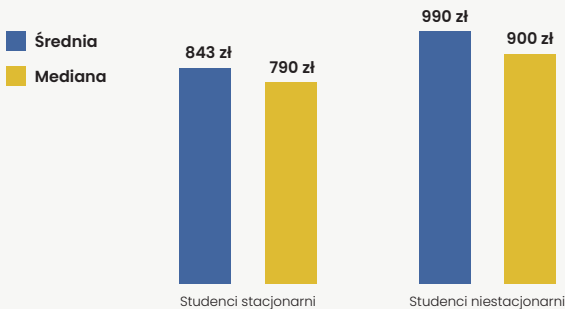
Mieszkanie w Warszawie
na wyłączność wg studentów
niestacjonarnych

2 310 zł

Źródło: Raport „Studenci na rynku nieruchomości”, AMRON i WIB, 2021

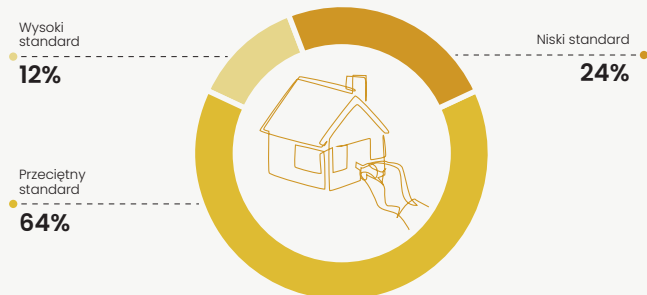
Na potrzeby tegorocznego Raportu „Studenci na rynku nieruchomości” AMRON i WIB przeprowadzono badanie wśród studentów stacjonarnych i niestacjonarnych w 24 miastach. Analiza wyników wskazała średnią cenę, jaką ponoszą studenci tytułem najmu nieruchomości. W tym przypadku również widoczny jest podział między formę studiów. Studenci stacjonarni za swoje „cztery kąty” płacili średnio 843 złote. Odpowiedzi studentów niestacjonarnych pokazały, że płacą oni o 147 złotych więcej, czyli 990 złotych. Mediana odpowiedzi dała nam wyniki odpowiednio 790 oraz 900 złotych.

ŚREDNIA I MEDIANA MIESIĘCZNYCH KOSZTÓW NAJMU

Źródło: Raport „Studenci na rynku nieruchomości”, AMRON i WIB, 2021

STUDENCI MIESZKAJĄ W PRZECIĘTNYM STANDARDZIE

Źródło: Raport „Studenci na rynku nieruchomości”, AMRON i WIB, 2021

Zdecydowana większość ankietowanych ocenia standard wynajmowanego lokum jako przeciętny (popularnie zwany „standardem IKEA”). Taką odpowiedź wskazało 64% badanych studentów stacjonarnych. Aż 24% oceniło standard nieruchomości jako niski, a jedynie 12% wskazało, że jest to wysoki standard.

Pandemia a sytuacja mieszkaniowa studentów

Ostatnie miesiące znacząco wpłynęły na rynek najmu studenckiego. Ponad połowa (53%) ankietowanych studentów wskazało, że od marca 2020 roku zmieniło na stałe lub tymczasowo miejsce zamieszkania. Wśród nich u 26% respondentów nastąpiła przerwa w najmie. 10% wskazało, że na pewien czas zrezygnowało z najmu, ale później powróciło do mieszkania w tej samej nieruchomości, a 16% badanych po przerwie wynajęło inny pokój lub mieszkanie. 27% studentów biorących udział w badaniu przez cały okres pandemii było najemcami, ale zmieniło miejsce zamieszkania. Do najczęstszych powodów zmiany miejsca zamieszkania należą: chęć zamieszkania z innymi współlokatorami, zmiana mieszkania, obniżenie kosztów najmu oraz podniesienie standardu najmowanej nieruchomości. Podwyżki zajmowanych przez studentów nieruchomości dotknęły jedynie 10% najemców. Zdecydowana większość (77%) badanych podwyżka cen najmu prywatnego nie dotknęła.

COVID-19 A NAJEM STUDENCKI

Zrezygnowałam/em z najmu ze względu na pandemię, ale po przerwie powróciłam/em do najmowania tej samej nieruchomości

19%

Zrezygnowałam/em z najmu ze względu na pandemię, ale po przerwie wynajęłam/wynajęłam inną nieruchomość

16%

Od marca 2020 roku cały czas jestem najemcą i mieszkam w tym samym miejscu

47%

Od marca 2020 roku cały czas jestem najemcą, ale zmieniłam/em miejsce zamieszkania

27%

Źródło: Raport „Studenci na rynku nieruchomości”, AMRON i WIB, 2021

Studenci patrzą w przyszłość

W tegorocznym badaniu zapytano również o plany studentów względem nieruchomości. Pytano zarówno o kwestię powrotu do wynajmowanych nieruchomości, jak i marzenia o własnej nieruchomości.

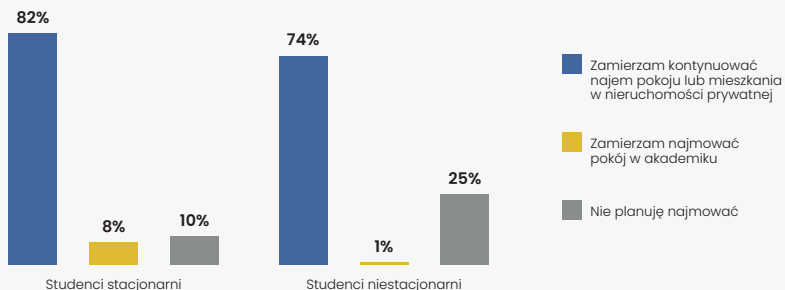
Wśród studentów będących najemcami nieruchomości prywatnych lub mieszkających w domu studenckim zdecydowana większość (w obu formach studiów) planuje kontynuować najem w prywatnej nieruchomości. Taką odpowiedź wskazało 82% studentów stacjonarnych i 74% studentów niestacjonarnych. Zdecydowanie odmiennie rysuje się przyszłość najmu w domach studenckich. Tutaj jedynie 8% studentów stacjonarnych i 1% niestacjonarnych planuje powrót do popularnych akademików.

W przypadku studentów, którzy przed pandemią nie byli najemcami, sytuacja wygląda zupełnie inaczej. Ponad połowa (55%) studentów stacjonarnych i zdecydowana większość (82%) studentów niestacjonarnych nie planuje najmu prywatnego ani zamieszkania w domu studenckim.

Studentów zapytano również o plany względem własnych „czterech kątów”. O takiej formie niezależności, ale również lokaty rodzinnego kapitału myśli wielu z nas.

STUDENCKIE POWROTY DO WYNAJMU PO PANDEMII

wg studentów wynajmujących przed marcem 2020 r.

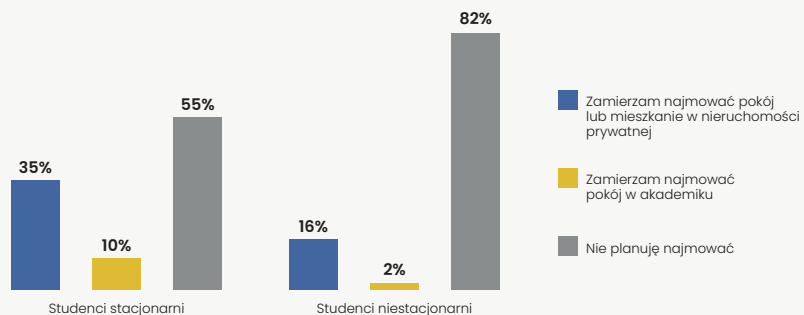
Źródło: Raport „Studenci na rynku nieruchomości”, AMRON i WIB, 2021

Wśród studentów studiów stacjonarnych jednak jedynie 23% ankietowanych planuje zakup lub budowę własnej nieruchomości. Aż 77% badanych nie planuje takiej inwestycji. Spowodowane może to być kilkoma czynnikami m.in. możliwością dziedziczenia nieruchomości, brakiem oszczędności lub odpowiedniej zdolności kredytowej.

W przypadku studentów niestacjonarnych sytuacja wygląda nieco inaczej. Tutaj już ponad połowa badanych (52%) deklaruje chęć zakupu lub budowy własnej

STUDENCI NIE ZMIENIĄ WCZEŚNIEJSZEJ FORMY ZAMIESZKANIA

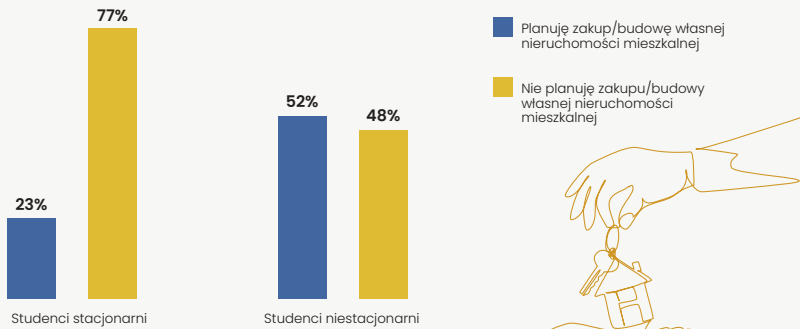
wg studentów, którzy nigdy nie wynajmowali nieruchomości

Źródło: Raport „Studenci na rynku nieruchomości”, AMRON i WIB, 2021

nieruchomości. Wynikać to może z faktu, że są starsi niż ich koleżanki i koledzy ze studiów stacjonarnych, posiadają stałą i dobrze płatną pracę, a zgromadzone oszczędności pozwalają na wniesienie wkładu własnego, co jest niezbędne przy zaciągnięciu kredytu hipotecznego.

PLANY MIESZKANIOWE NA STUDIACH DZIENNYCH WCIĄŻ SĄ AWANGARDA

Źródło: Raport „Studenci na rynku nieruchomości”, AMRON i WIB, 2021

Student w cyber- przestrzeni

Student w cyberprzestrzeni

Jednym ze skutków pandemii dla polskich studentów stała się konieczność jeszcze większej obecności w przestrzeni cyfrowej. Do dobrze znanych i lubianych aktywności w mediach społecznościowych czy szeroko pojętej rozrywki dołączyła realizacja toku studiów. Oczywiście w wielu uczelniach już wcześniej część z zajęć mogła odbywać się na platformach e-learningowych, a studenci mogli korzystać z funkcjonalności wirtualnych dziekanatów. Jednak istotą studiów, szczególnie na kierunkach technicznych i medycznych była zawsze fizyczna obecność na uczelni – uczestnictwo w zajęciach, przystępowanie do egzaminów i zaliczeń, ale także działalność studencka.

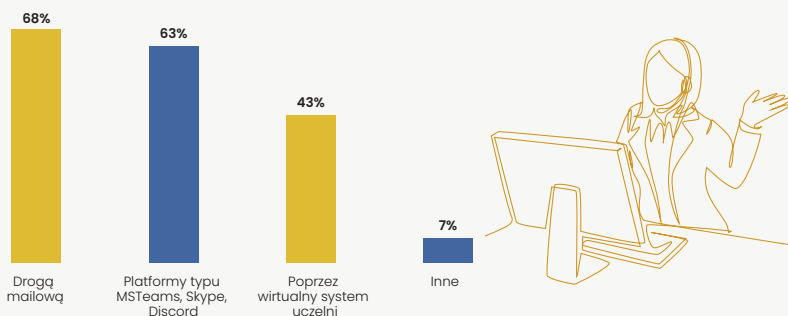
To wszystko w skutek konieczności ograniczania rozprzestrzenia się COVID-19 zostało skierowane do kanałów zdalnych i wydaje się, że część z tych aktywności nawet w przypadku opanowania sytuacji epidemiologicznej, może pozostać online, nawet jeśli nie obowiązkowo to przynajmniej opcjonalnie. Trudno wyrokować jak będzie pod tym względem wyglądał rok akademicki 2021/2022, ale nie ulega wątpliwości, że ostatnich kilkanaście miesięcy dostarczyło dużo wniosków płynących z doświadczeń praktycznej edukacji zdalnej, i to zarówno dla studentów, jak i wykładowców. A te pokazują różne jej odcienie.

Przykładowo, jak wynika z raportu Niezależnego Zrzeszenia Studentów „Sytuacja studentów w czasie epidemii koronawirusa” w pierwszych miesiącach pandemii blisko co czwarty student (24%) spotkał się z więcej niż jednym przypadkiem, gdzie prowadzący nie prowadził zgodnie z przyjętymi standardami zajęć w formie zdalnej, a ponad połowa badanych spotkała się z sytuacją, w której część jego zajęć nie odbyło się. Z kolei w odniesieniu do pytania o sposób realizacji zajęć zdalnych, 68% z ponad 3400 ankietowanych wskazało na drogę mailową, zaś 5 p.p. mniej wskazań dotyczyło platform typu MS Teams lub Skype.

Oczywiście, niezależnie od wykładowców, którzy w krótkim czasie musieli dostosować się do nowych warunków pracy, również postawa samych studentów wpływa na ogólną ocenę jakości kształcenia zdalnego. A tutaj dyskusja na temat tego czy prowadzący ma prawo wymagać od studenta włączenia kamery podczas zajęć, odsuwała na dalszy plan ocenę na ile bierne czy wręcz jedynie symboliczne uczestnictwo w zajęciach online (poprzez jedynie dołączenie do spotkania zdalnego) wpłynie negatywnie na wiedzę i umiejętności studentów w danej dziedzinie.

ZAJĘCIA ZDALNE NIE JEDNO MAJĄ IMIĘ

W jaki sposób odbywają się zajęcia zdalne przedmiotów na Twojej uczelni?

Źródło: Raport „Sytuacja studentów w czasie epidemii koronawirusa”, Niezależne Zrzeszenie Studentów, 2020

Bez względu na te dylematy za raportem „Nauczanie zdalne. Oswojenie (nie)znanego. Wpływ pandemii COVID-19 na szkolnictwo wyższe” opublikowanym w 2021 r. przez Inkubator Uniwersytetu Warszawskiego „(...) należy podkreślić, że specyfika uczelni, czyli m.in. ich autonomia i wysoki poziom zróżnicowania potrzeb między różnymi dyscyplinami, utrudnia mówienie o ogólnych tendencjach w ramach przechodzenia szkolnictwa wyższego na nauczanie zdalne”.

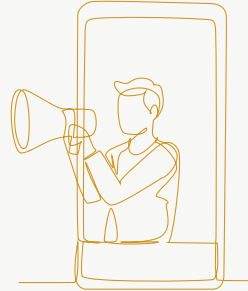
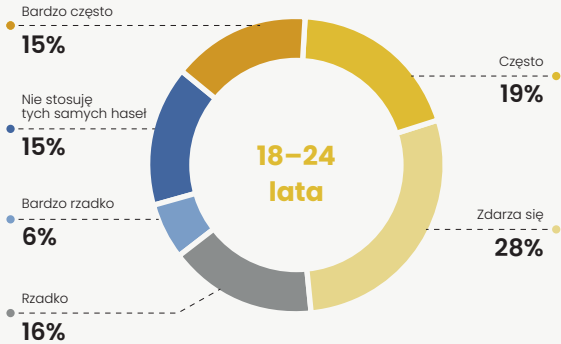
Natomiast pomijając czynniki organizacyjne czy społeczne, kluczowym wyzwaniem w tym procesie pozostają aspekty techniczne. Z jednej strony dotyczy to stabilności połączenia internetowego, ale z drugiej kompetencji cyfrowych, w zakresie korzystania z różnych narzędzi oraz istotnych, właściwych postaw w obszarze cyberbezpieczeństwa. A z nimi niestety, mimo tego, że studenci w zasadzie cały czas są online, wciąż nie jest najlepiej.

Jak wynika z badania przeprowadzonego na zlecenie Warszawskiego Instytutu Bankowości w lipcu br., jedynie 15% osób w wieku 18-24 lata uważa, że nie stosuje tych samych haseł do różnych kont elektronicznych. 23% robi to rzadko lub bardzo rzadko, a aż 34% badanych przyznało, że często lub bardzo często popełnia ten błąd.

Przy aktywnym korzystaniu z narzędzi cyfrowych, szczególnie ważne są także zabezpieczenia urządzeń, których używamy. Niestety ponad 30% badanych w wieku 18-24 lata nie posiada zainstalowanego antywirusa na smartfonie, co może znacząco ułatwić cyberprzestępcom przejęcie kontroli nad telefonem.

JEDNO HASŁO DO KILKU KONT? – ZBYT DUŻA BEZTROSKA STUDENTÓW

Czy stosujesz te same hasła do różnych kont (bank, poczta elektroniczna, media społecznościowe)?

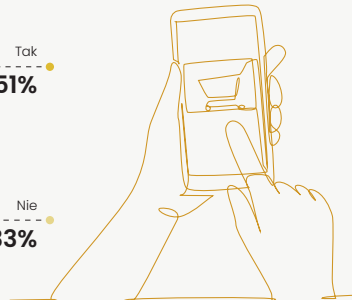
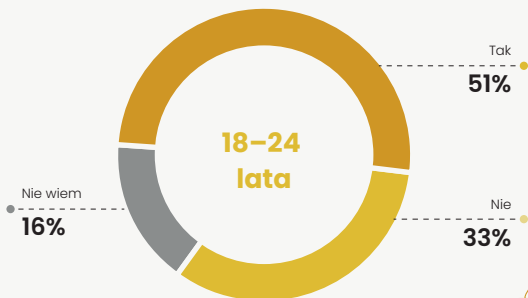

Źródło: Badanie „Postawy Polaków wobec cyberbezpieczeństwa”, Warszawski Instytut Bankowości, 2021

Nieco lepiej wyglądają inne postawy młodych Polaków, wpływające na poziom bezpieczeństwa ich danych, wykorzystywanych w wirtualnym świecie. I tak w temacie kopii zapasowych, blisko 40% osób deklaruje automatyczną synchronizację danych „na bieżąco” w chmurze lub dokonywania jej co najmniej raz na trzy miesiące. Do braku jakichkolwiek praktyk w zakresie backupu swoich danych przyznało się 15% respondentów w wieku studenckim.

ANTYWIRUS W SMARTFONIE WCIĄŻ NIE POWSZECHNY

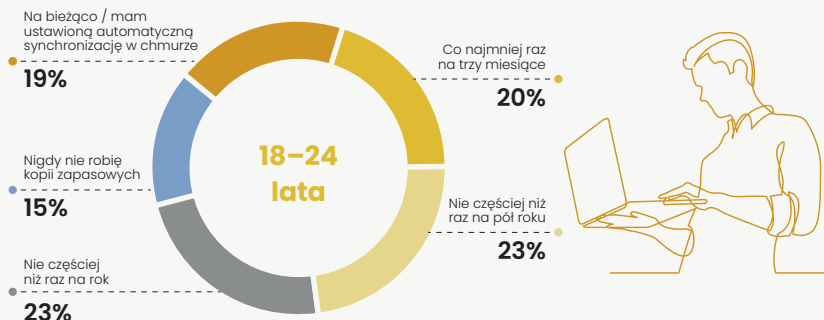
Czy posiadasz zainstalowane i aktualne oprogramowanie antywirusowe na telefonie komórkowym?

Źródło: Badanie „Postawy Polaków wobec cyberbezpieczeństwa”, Warszawski Instytut Bankowości, 2021

MŁODZI (GENERALNIE) PAMIĘTAJĄ O BACKUPIE DANYCH

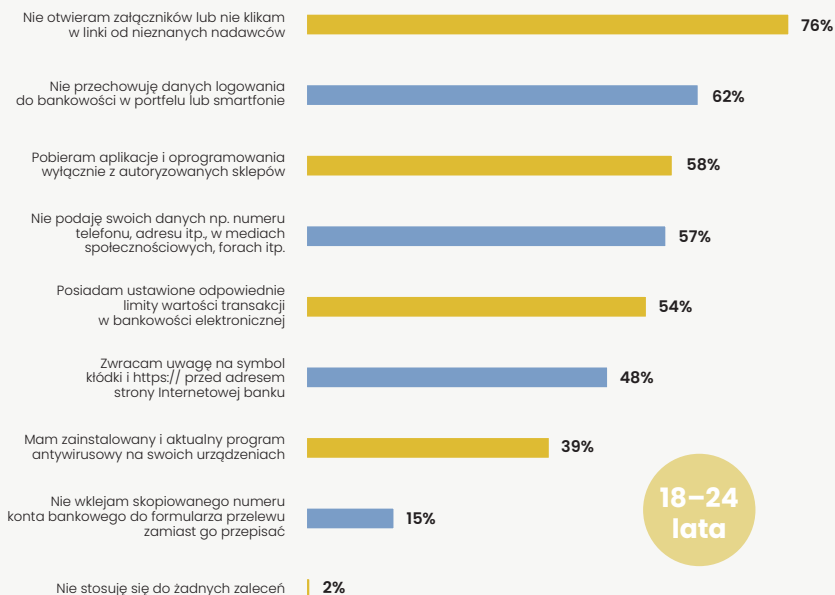
Jak często robisz tzw. kopie zapasowe swoich danych zgromadzonych na komputerze lub telefonie?

Źródło: Badanie „Postawy Polaków wobec cyberbezpieczeństwa”, Warszawski Instytut Bankowości, 2021

FINANSE ONLINE – PO PIERWSZE BEZPIECZEŃSTWO

Zaznacz do których zaleceń bankowych się stosujesz:

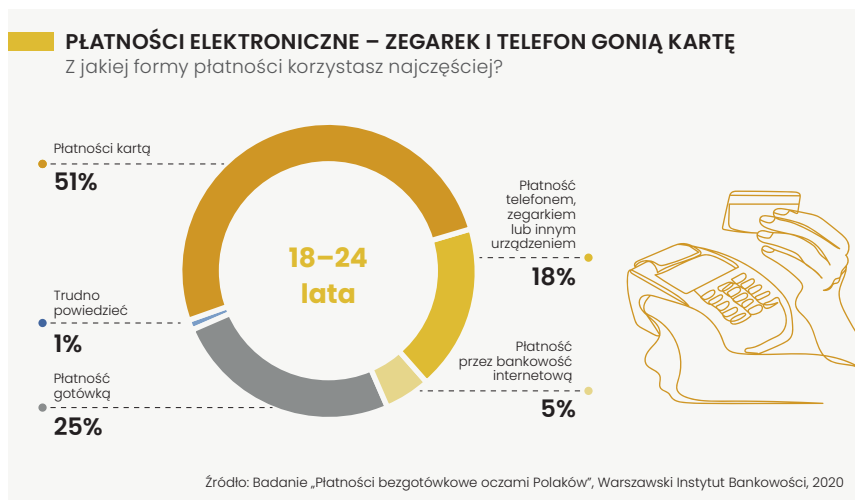

Źródło: Badanie „Postawy Polaków wobec cyberbezpieczeństwa”, Warszawski Instytut Bankowości, 2021

Aby uniknąć, a na pewno znacząco ograniczyć ryzyko stania się ofiarą cyberprzestępstwa wymierzonego w nasze finanse, warto stosować się do zaleceń bankowych w tym obszarze. Szczególnie, jeśli tak jak studenci, do zarządzania własnym budżetem korzysta się głównie z kanałów elektronicznych. Jak wynika z danych WIB, ponad połowa osób w wieku 18-24 lata deklaruje, że nie otwiera linków i załączników od nieznanymi nadawców (76%), nie przechowuje danych do logowania w portfelu lub smartfonie (62%) i pobiera aplikacje wyłącznie z autoryzowanych sklepów (58%).

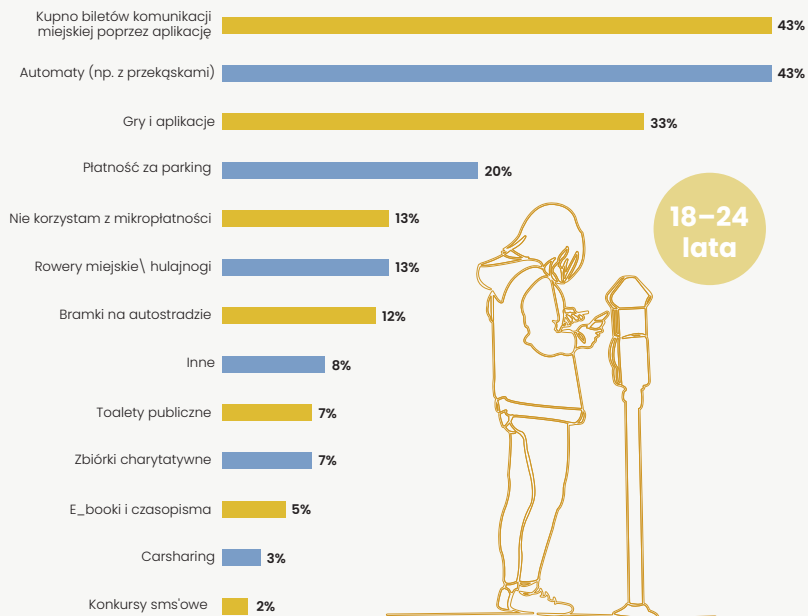
Bez względu na różny poziom wiedzy w zakresie cyberbezpieczeństwa, polscy studenci chętnie korzystają z nowoczesnej bankowości elektronicznej. Pokazują to dane WIB z badania zaprezentowanego podczas ubiegłorocznej edycji jesiennej Kampanii „Warto Bezgotówkowo”. To, że połowa z badanych w wieku 18-24 lata (51%) najczęściej korzysta z płatności kartą jest raczej utrwaleniem trendu, natomiast na uwagę zasługuje fakt, że to w tej grupie wiekowej zdecydowanie najczęściej wskazywane były także płatności telefonem lub zegarkiem (18%).

Popularność wśród młodych zyskują także szybkie i proste mikropłatności. To nie tylko comiesięczne subskrypcje w popularnych serwisach filmowych albo muzycznych, ale także opłaty za przekąski (43%), bilety komunikacji miejskiej (43%) czy różnego rodzaju gry i aplikacje (33%). Techniczne i prawne umożliwienie dostępu do rachunków bankowych, co przyniosła ze sobą dyrektywa PSD2, spowodowało dynamiczny przyrost w ostatnim czasie miejsc i aplikacji, w których w kilka sekund

PO BILET NA AUTOBUS I GUMĘ DO ŻUCIA JUŻ NIE DO KIOSKU

Gdzie najczęściej korzystasz z mikropłatności?

Źródło: Badanie „Postawy Polaków wobec cyberbezpieczeństwa”, Warszawski Instytut Bankowości, 2021

można uiścić opłatę z usługę lub towar. Korzystając z tych funkcjonalności, należy jednak nie zapominać o bezpieczeństwie, tak aby tych kilka sekund naszej nieuwagi nie kosztowało nas potem znacznie więcej zachodu i problemów.

Jesteś online? Po pierwsze bezpieczeństwo

1. Nie daj się zwieść łatwym zarobkom!

Szukasz pracy i niespodziewanie otrzymujesz wiadomość z atrakcyjną ofertą zatrudnienia. Wszystko wygląda bardzo zachęcająco – nie za duża liczba godzin pracy w tygodniu, wystarczająco wysokie wynagrodzenie i do tego wymagania nie są zbyt wygórowane – idealnie! Czy na pewno? Ta propozycja jest jednak trochę podejrzana. Czy wiesz, że oszuści wykorzystują tego typu oferty do wyłudzenia danych, instalowania złośliwych aplikacji, a nawet w procesie prania brudnych pieniędzy?

Zanim przystąpisz do działania ZASTANÓW SIĘ, ZAPYTAJ, SPRAWDŹ.

2. Uważaj na fałszywe linki do płatności!

Jaki piękny dzień! Właśnie udało Ci się kupić wymarzone słuchawki i to przecenione, a do tego ktoś zakupił zegarek, który od dłuższego czasu chciałeś sprzedać, lepiej być nie mogło. Kupujący przesyła Ci wiadomość, że opłacił przesyłkę i podsyła Ci link, za pomocą którego możesz odebrać pieniądze. Klikasz czy nie? A co byś zrobił, gdyby sprzedawca słuchawek wysłał Ci link na Facebooku czy w komunikatorze na portalu sprzedażowym? Klikniesz czy nie? A jeśli tak, to co z logowaniem? Podasz swoje dane?

Niezależnie czy kupujesz, czy sprzedajesz kieruj się zasadą ograniczonego zaufania.

PAMIĘTAJ

- ⇒ Nigdy nie loguj się do banku lub stron integratora płatności za pomocą linków wysłanych w mailach, SMS-ach lub na portalach społecznościowych.
- ⇒ Zawsze wpisuj adres strony bankowej ręcznie.
- ⇒ Sprawdź czy osoba, od której chcesz kupić przedmiot, ma pozytywną historię sprzedaży.
- ⇒ Zapoznaj się z warunkami sprzedaży obowiązującymi na danej platformie sprzedażowej i zgłaszaj każde odstępstwo.

3. Numer karty płatniczej to Twoje dane poufne!

Niedawno kupiłeś kurtkę przez internet, ale okazało się, że jest za mała i chcesz ją zwrócić. Przygotowałeś paczkę, którą następnego dnia zabrał kurier. Otrzymałeś wiadomość, że wszystko się zgadza i sprzedawca chce oddać Ci pieniądze. Poprosił Cię o dane karty, na którą przeleje Ci pieniądze. W sumie zazwyczaj podajesz numer karty przy zakupie, więc czemu nie teraz. Nic bardziej mylnego! Co prawda można przesłać pieniądze za pośrednictwem karty, ale to jednak bardzo rzadko wykorzystywana forma transakcji, a oszuści tylko czekają, aż dasz się nabrać. Jeśli podasz dane swojej karty ktoś najprawdopodobniej pobierze Ci z niej pieniądze. **POBIERZE, A NIE WPŁACI.**

Nigdy nie podawaj w internecie numeru karty w celu otrzymania pieniędzy!

4. Rób kopie zapasowe!

Chyba każdy miał kiedyś w swoim życiu taką sytuację, że bardzo żałował, bo nie zapisywał na bieżąco zmian w danym dokumencie, a akurat coś się stało – laptop się zawiesił i sam wyłączył. Pozostał tylko czarny ekran, rozpacz i dobrze znane wszystkim słowa: Gdybym wiedział to bym to zrobił... Dlaczego wcześniej tego nie zapisałem?!? A może być jeszcze gorzej, niestety zdarzają się sytuacje losowe i zamiast jednego pliku możesz stracić wszystko – różne foldery, dokumenty, zdjęcia z wakacji, aplikacje. Znasz zasadę 3-2-1? To prosta i uniwersalna reguła, która mówi o tym, ile kopii zapasowych należy wykonać i gdzie je przechowywać.

Pamiętaj

- ⇒ **Zawsze miej trzy backupy.**
- ⇒ **Używaj dwóch różnych technologii przechowywania danych (chmura, pendrive, zewnętrzny dysk twardy itp.).**
- ⇒ **Jeden backup przechowuj zawsze poza domem lub firmą.**

5. Czytaj, co autoryzujesz!

Właśnie wykonałeś przelew, tym razem skorzystałeś z laptopa i podczas transakcji otrzymałeś SMS-a z kodem autoryzacyjnym. Ale okazało się, że podana kwota nie zgadza się z ceną rzeczy, którą kupujesz. Co teraz?

Po pierwsze nie wpisuj wspomnianego kodu, najlepiej jeszcze raz podejź do płatności i jeśli możesz wybierz mobilną autoryzację transakcji – sms jest łatwiejszy do przechwycenia. I pamiętaj – czytaj ze zrozumieniem!

6. Stosuj podwójne uwierzytelnienie!

Ile razy wracałeś się do domu, żeby sprawdzić czy na pewno zamknąłeś drzwi? Ach to okropne uczucie niepewności... Pewnie nieraz wolałeś się cofnąć, żeby potem nie żałować. Tak samo powinieneś postępować w internecie.

Ustaw sobie dwuskładnikowe uwierzytelnianie logowania, które zapewnia „podwójne sprawdzanie”, że naprawdę jesteś osobą, za którą się podajesz, gdy korzystasz z usług online. Dwuskładnikowe uwierzytelnianie logowania to podwójne drzwi chroniące Twoje oszczędności i Twoją tożsamość.

Drugim składnikiem mogą być:

- kod wysyłany do Ciebie SMS-em lub utworzony przez aplikację zainstalowaną na Twoim urządzeniu,
- wygenerowana lista kodów, którą trzymasz w bezpiecznym miejscu.

7. Uważaj na oszustwa „na pracownika banku”!

Dzwoni telefon, wyświetla się jeden z numerów twojego banku. Dzwoni pracownik działu bezpieczeństwa. Szybko się przedstawia, sprawnie podaje kilka twoich danych i mówi, że z Twojego rachunku został wykonany dziwny przelew czy transakcja kartą płatniczą. To w końcu zaufana osoba, która chce mi pomóc – myślisz – i chcąc działać instalujesz przesłane przez niego oprogramowanie, aby chronić Twoje pieniądze. Załatwione! ZAŁATWIONY! Właśnie dałeś przestępcy możliwość zdalnego operowania Twoim kontem i odczytywania loginów oraz haseł.

Pamiętaj! Jeśli dzwoni do Ciebie pracownik banku i chce żebyś coś zainstalował – nigdy tego nie rób!

PRACOWNIK BANKU:

- Nie prosi o zainstalowanie aplikacji na komputerze lub smartfonie.
- Nie pyta o login i hasło do logowania do bankowości.
- Nie pyta o pełny numer Twojej karty płatniczej, jej datę ważności oraz kod CVV2/CVC2.

8. Nie dopinguj hejtera!

PORADNIK

Czy wiesz, że co trzeci nastolatek spotkał się z mową nienawiści w internecie, a prawie 9 proc. doświadczyło jej osobiście? (źródło: Badanie EU Kids online 2018) Hejt może dotyczyć wszystkiego – tego, że ci się lepiej lub gorzej prowadzi, że masz większy lub mniejszy nos, inny światopogląd, inne preferencje polityczne, czy też kolor skóry. Hejter czuje się w sieci anonimowy i bezkarny, żywi się Twoim strachem i smutkiem. Nie dokarmiaj go! Największą karą dla hejtera jest Twoja obojętność.

Jak reagować na hejt? STOSUJ ZASADĘ 3 x NIE:

- **NIE udostępniaj**
- **NIE komentuj**
- **NIE lajkuj**

Każdy kto doświadczył takiej formy przemocy ma prawo do robienia zdjęć lub zrzutów ekranu potwierdzających działanie hejtera i przedstawienia dowodów policji i w sądzie.

Zgłoś hejt moderatorowi, a jeśli czujesz, że emocjonalnie nie udźwigniesz hejtu – poszukaj wsparcia psychologicznego.

*Źródło: Seria filmów edukacyjnych pt. „Bądź cyberbezpieczny!”,
Warszawski Instytut Bankowości, 2021*

Student na rynku pracy

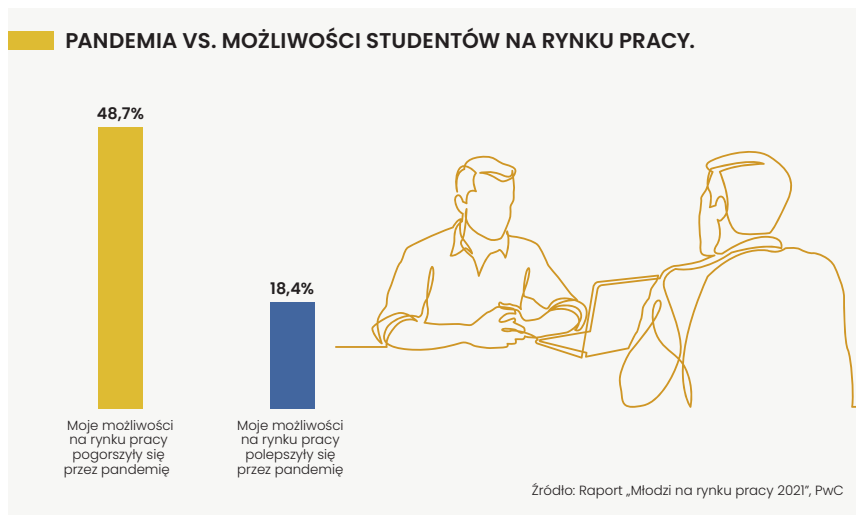

Student na rynku pracy

Pandemia odcisnęła swoje piętno również na studenckim rynku pracy. Zamknięcie gastronomii oraz przerw w branży turystyczno-hotelarskiej uniemożliwiły studentom „dorobienia” do swojego budżetu. W miarę postępowania pandemii oraz przedłużających się studiów w trybie zdalnym, studenci zaczęli dostosowywać się do dorywczego rynku pracy i podejmowali zajęcia zarobkowego np. w szeroko pojętej branży e-commerce. Dodatkowo, by zbilansować swój budżet cięli koszty codziennego życia m.in. poprzez powrót do domu rodzinnego czy zmianę najmowanego lokum na tańsze.

Potwierdza to raport PwC „Młodzi na rynku pracy 2021”, w którym blisko połowa ankietyowanych (48,7%) wskazała, że ich możliwości na rynku pracy pogorszyły się przez pandemię. Jedynie 18,4% studentów zadeklarowało zwiększenie swoich możliwości przez pandemię.

Tak, jak zaznaczaliśmy to we wcześniejszym rozdziałach, od nowego roku akademickiego studentów czeka częściowy powrót do zajęć stacjonarnych. Wiązać się to będzie z powrotem do najmu nieruchomości w miastach, w których studiują

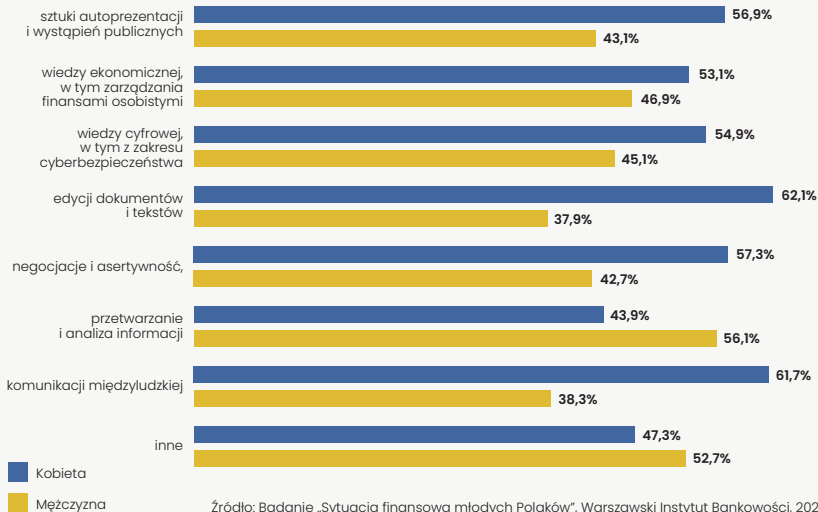
lub przyzwyczajeniem do dojeżdżania kilka dni w tygodniu z miejsca zamieszkania na uczelnię. Od dłuższego czasu otwarte są już miejsca, w których studenci mogli podjąć pracę dorywczą. Wraz z nowym rokiem akademickim będą mogli ponownie pracować w kinach, restauracjach czy hotelach.

Od wielu lat mówi się o konieczności jak najszybszego przygotowywania się do wejścia na rynek pracy. Zarówno uczelnie, jak i pracodawcy podejmują działania do zainteresowania studentów praktycznym podejściem do nabywania nowych umiejętności i kompetencji, szczególnie tych, które przydadzą im się w karierze zawodowej. Różnorodne kursy i szkolenia prowadzone przez biura karier, programy ambasadorskie w firmach oraz coraz częściej płatne staże i praktyki pozwalają studentom oswoić się z ich przyszłym miejscem pracy.

W sierpniu br. na zlecenie WIB zapytano studentów o to, wiedzy z jakiego obszaru i jakich ogólnych kompetencji brakuje im lub brakowało w programie nauczania na ich kierunku studiów. Wśród ankietowanych kobiet najczęściej razy wskazano na umiejętność edycji dokumentów i testów (62,1%), komunikacji międzyludzkiej (61,7%) oraz negocjacji i asertywności (57,3%). Wg badania spośród 47,3% mężczyzn, którzy

JAKIEJ WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI BRAKUJE STUDENTOM PODCZAS STUDIÓW?

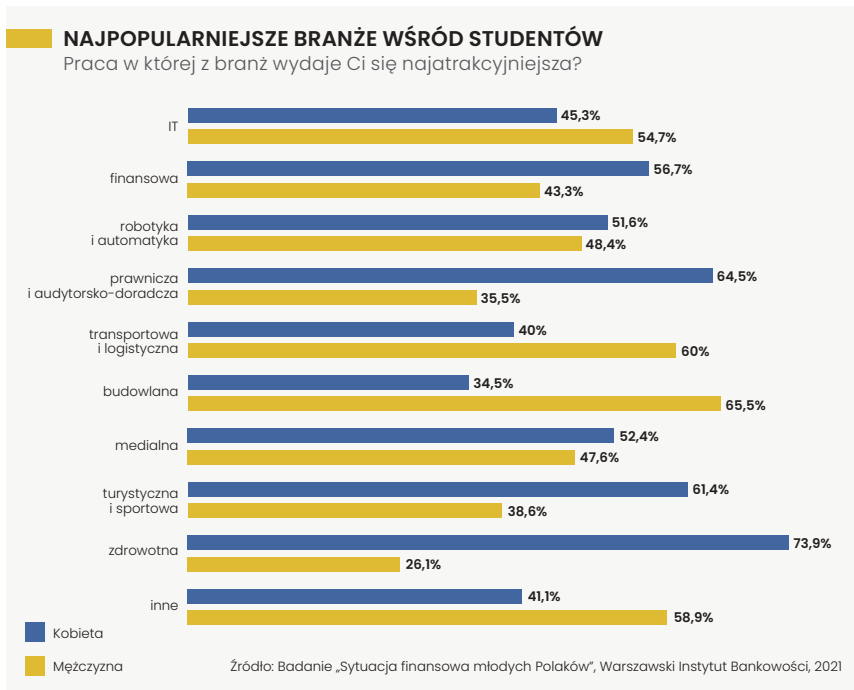
Wiedzy z jakiego obszaru i jakich ogólnych kompetencji brakuje lub brakowało Ci w programie nauczania na Twoich studiach? (maks. 2 wskazania)

wybrali umiejętności z tych zaproponowanych ponad połowa postawiła na umiejętności przetwarzania i analizowania informacji (56,1%). Niewiele mniej z nich wybrało wiedzę ekonomiczną, w tym zarządzania finansami osobistymi (46,9%) oraz wiedzę cyfrową, w tym z zakresu cyberbezpieczeństwa (45,1%).

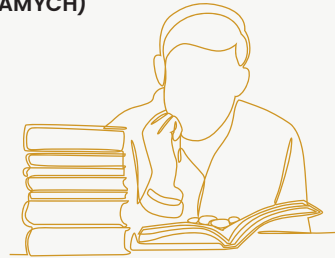
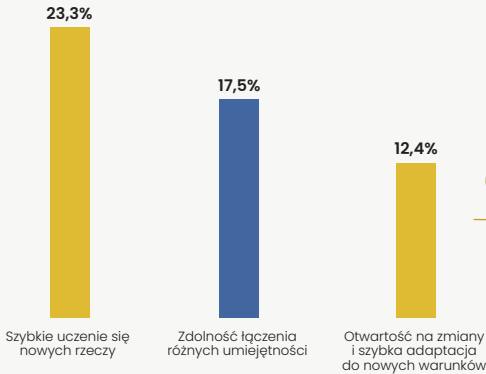
Poza konkretnymi umiejętnościami i wiedzą, zapytano w badaniu o branże, w których wg studentów praca jest najatrakcyjniejsza. Kobiety wskazały, że najatrakcyjniejszą dla nich branżą jest branża zdrowotna (aż 73,9% wskazań). Na drugim miejscu studentki wybierały branżę prawniczą i audytorsko-doradczą (64,5%), a na trzecim miejscu branżę turystyczną i sportową (61,4%). Wśród panów najpopularniejsza okazała się branża budowlana (65,5%), następnie branża transportowa i logistyczna (60%) oraz branża IT (54,7% wskazań).

Z kolei, w przywołanym już raporcie PwC zapytano młodych ludzi m.in. o ich mocne strony na rynku pracy. 23,3% studentów ocenia, że szybkie uczenie się nowych rzeczy jest ich mocną stroną. 17,5% uważa, że potrafi łączyć różne umiejętności, a 12,4% podaje, że otwartość na zmiany i szybka adaptacja do nowych warunków to ich zalety.

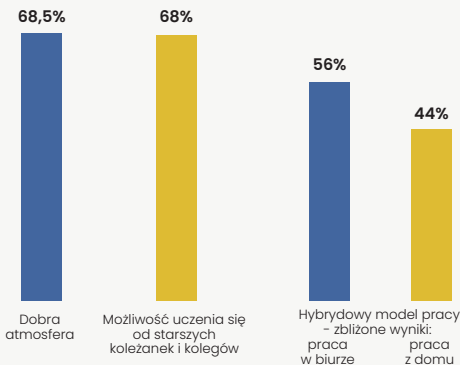
Młodzi ludzie nie tylko potrafią określić wysokość zarobków (o tym za chwilę), branżę czy własne możliwości. Równie ważne jest dla nich otoczenie w jakim pracują. Wg badania PwC studenci cenią sobie hybrydowy model pracy (zbliżone wyniki: praca z domu – 44%, praca w biurze – 56%), dobrą atmosferę (68,5%), a także możliwość uczenia się od starszych koleżanek i kolegów (68%).

MOCNE STRONY STUDENTÓW (WG NICH SAMYCH)

Źródło: Raport „Młodzi na rynku pracy 2021”, PwC

CO CENIĄ STUDENCI?

Źródło: Raport „Młodzi na rynku pracy 2021”, PwC

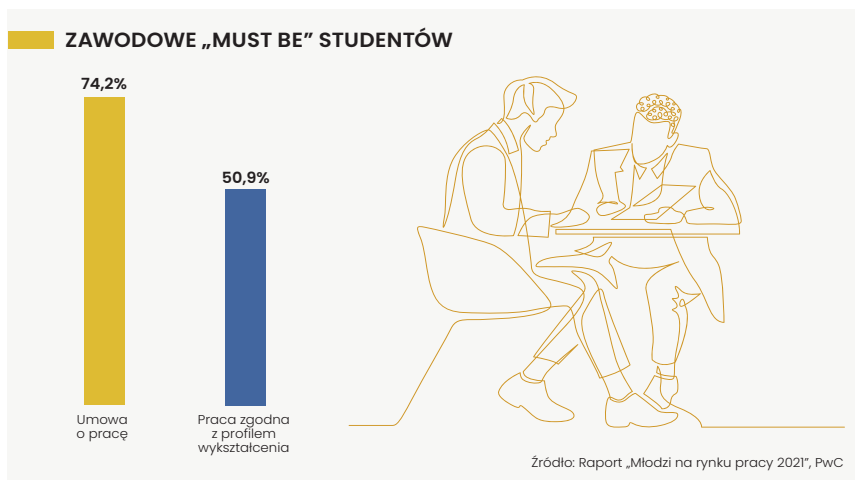
Jednak to, co młodzi studenci traktują jako swoiste „must be” to umowa o pracę (74,2%) oraz praca zgodna z profilem wykształcenia (50,9%).

Przejdźmy jednak do zarobków studentów. Zarówno obecnych, jak i tych oczekiwanych. Na zlecenie WIB zapytano studentów o ich zarobki w trzech perspektywach: ile zarabiają obecnie, ile chcieliby zarabiać obecnie oraz ile chcieliby zarabiać za 10 lat.

Obecna perspektywa wykazała, że aż 40,6% ankietowanych studentów nie pracuje. Wśród studentów pracujących najpopularniejszą odpowiedzią był przedział 2001-3000 złotych netto, którą wybrało 19,5% młodych ludzi. Na drugim miejscu wśród zatrudnionych znaleźli się ci, którzy miesięcznie zarabiają między 1001 a 2000 złotych netto miesięcznie. Taką odpowiedź wskazało 16,8% badanych. Powyżej 3000 złotych netto miesięcznie zarabia jedynie 12% studentów.

W pytaniu o kwotę, jaką chcieliby zarabiać w obecnej pracy, ponad połowa (52%) chciałaby zarabiać w przedziale 3001 – 6000 złotych netto miesięcznie. Z czego chęć zarobków w niższym przedziale tj. 3001-4000 złotych netto deklaruje 26,8% ankietowanych.

Perspektywa zarobkowa oczywiście zmienia się wraz z upływem lat, a co za tym idzie wraz z większym doświadczeniem na rynku pracy. Ponad 1/3 ankietowanych studentów (34,8%) za 10 lat chciałaby zarabiać ponad 10 000 złotych netto miesięcznie. Na drugim miejscu znalazły się zarobki na poziomie 6001 – 8000 zł netto (24,8%). Tylko 3,6% ankietowanych nie ma sprecyzowanych swoich oczekiwań finansowych.

Od kilku lat dane na temat finansów po studiach możemy znaleźć w systemie Ekonomiczne Losy Absolwentów. Wg danych Ministerstwa Edukacji i Nauki (biorąc pod uwagę poziom ogólnopolski, ukończenie II stopnia i zdobycie dyplomu w 2019 roku) mury polskich uczelni opuściło 127 522 absolwentów, z czego 68% ogółu stanowiły kobiety. Mogli oni liczyć na zarobki rzędu 4 088 złotych brutto, a przeciętny absolwent zarabiał 0,83 średnich zarobków w swoim miejscu zamieszkania. Lepiej sytuacja ma się wśród tych, którzy przed studiami pracowali etatowo lub na samozatrudnieniu. Ci mogą liczyć na wynagrodzenie w kwocie 4 823 złotych brutto.

OBECNE ZAROBKI, A OCZEKIWANIA FINANSOWE STUDENTÓW

19,5%

2001-3000 zł netto

OBECNE ZAROBKI

16,8 %

1001-2000 zł netto

12%

Powyżej 3000 zł netto

ZAROBKI OCZEKIWANE W OBECNEJ PRACY

52%

3001-6000 zł netto (z czego **26,8%** deklaruje 3001-4000 zł)

ZAROBKI OCZEKIWANE ZA 10 LAT

34,8%

10 000 zł netto

24,8%

6001-8000 zł netto

3,6%

Brak sprecyzowanych oczekiwań finansowych

Badanie „Sytuacja finansowa młodych Polaków”, Warszawski Instytut Bankowości, 2021

ŹRÓDŁA

Badanie „Sytuacja finansowa młodych Polaków”, Warszawski Instytut Bankowości, 2021

Badanie „Poziom wiedzy finansowej Polaków”, Warszawski Instytut Bankowości i Fundacja GPW, 2021

Badanie „Postawy Polaków wobec cyberbezpieczeństwa”, Warszawski Instytut Bankowości, 2021

Badanie „Płatności bezgotówkowe oczami Polaków”, Warszawski Instytut Bankowości, 2020

Badanie „EU Kids online 2018”, Wydawnictwo Naukowe UAM

Dane Ministerstwa Edukacji i Nauki

Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Raport „Studenci na rynku nieruchomości”, AMRON/Warszawski Instytut Bankowości, 2021

Raport „Sytuacja studentów w czasie epidemii koronawirusa”, Niezależne Zrzeszenie Studentów, 2020

Raport „Młodzi na rynku pracy 2021”, PwC

Seria filmów edukacyjnych pt. „Bądź cyberbezpieczny!”, Program „Bankowcy dla Edukacji”, Warszawski Instytut Bankowości, 2021

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Dominika Balcerzak, Michał Polak, Ariel Wojciechowski

Raport przygotowany w ramach Projektu „Aktywny Student” realizowanego przez Warszawski Instytut Bankowości w ramach zadania zleconego Ministerstwa Edukacji i Nauki

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

BANKOWCY
DLA EDUKACJI
program sektorowy

AKTYWNY
STUDENT

WIĘCEJ INFORMACJI

WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Michał Polak

Wiceprezes

Warszawskiego Instytutu Bankowości

tel. 503 624 032

mpolak@wib.org.pl

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

dr Przemysław Barbrich

Dyrektor

Zespołu Public Relations ZBP.

tel. 660 763 831

przemyslaw.barbrich@zbp.pl